

SWEDISH
ENVIRONMENTAL
PROTECTION
AGENCY

PM
2026-09-14

Ärendenummer
NV-26-089344

Ett rikt växt- och djurliv – underlag till fördjupad utvärdering 2027

Naturvårdsverket ska minst en gång vart fjärde år till regeringen redovisa en fördjupad utvärdering av möjligheterna att nå respektive mål inom systemet för miljömålen och utifrån utvärderingen föreslå styrmedel och andra åtgärder för att målen ska nås¹. Det här dokumentet innehåller underlag till fördjupad utvärdering 2027 för miljö kvalitetsmålet *Ett rikt växt- och djurliv*.

¹ [Förordning med instruktion för Naturvårdsverket](#) | [Svensk författningssamling](#) (svenskförfattningssamling.se)

Innehåll

Miljökvalitetsmålet och dess preciseringar	3
Sammanfattning	4
1. Nuläget – med fokus på ny kunskap och nya eller ändrade styrmedel och åtgärder.....	5
1.1. Miljötillstånd.....	5
1.2. Miljöarbete	8
1.3. De centrala problemen för målet.....	16
2. Gapanalys – analys av förutsättningar och effekter	16
2.1. Aktörer, drivkrafter och beteenden	16
2.2. Centrala styrmedel och åtgärder samt deras effekter på miljötillståndet	17
2.3. Övrig påverkan.....	20
2.4. Osäkerheter	21
2.5. Bedömning av preciseringarna – sammanfattande gapanalys	21
2.6. Andra aspekter av målet.....	26
3. Bedömning av måluppfyllelse – når vi miljökvalitetsmålet?.....	26
4. Prognos för utveckling – hur långt räcker åtgärdsarbetet?	26
4.1. Utvecklingen av miljötillståndet till 2030.....	26
4.2. Utvecklingen av miljötillståndet på längre sikt, efter 2030	27
5. Behov av ändrad styrning – vad krävs för att målet ska nås?	27
Bilaga – tabell sammanfattande gapanalys	31

Miljökvalitetsmålet och dess preciseringar

Den biologiska mångfalden ska bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt, för nuvarande och framtida generationer. Arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner och processer ska värnas. Arter ska kunna fortleva i långsiktigt livskraftiga bestånd med tillräcklig genetisk variation. Människor ska ha tillgång till en god natur- och kulturmiljö med rik biologisk mångfald, som grund för hälsa, livskvalitet och välfärd.

Regeringen har fastställt åtta preciseringar av miljökvalitetsmålet:

GYNNNSAM BEVARANDESTATUS OCH GENETISK VARIATION:

Bevarandestatusen för i Sverige naturligt förekommande naturtyper och arter är gynnsam och för hotade arter har statusen förbättrats samt att tillräcklig genetisk variation är bibehållen inom och mellan populationer.

PÅVERKAN AV KLIMATFÖRÄNDRINGAR: Den av klimatscenarier utpekade förhöjda risken för utdöende har minskat för de arter och naturtyper som löper störst risk att påverkas negativt av klimatiförändringar.

EKOSYSTEMTJÄNSTER OCH RESILIENS: Ekosystemen har förmåga att klara av störningar samt anpassa sig till förändringar, som ett ändrat klimat, så att de kan fortsätta leverera ekosystemtjänster och bidra till att motverka klimatiförändringen och dess effekter.

GRÖN INFRASTRUKTUR: Det finns en fungerande grön infrastruktur, som upprätthålls genom en kombination av skydd, återställande och hållbart nyttjande inom sektorer, så att fragmentering av populationer och livsmiljöer inte sker och den biologiska mångfalden i landskapet bevaras.

GENETISKT MODIFIERADE ORGANISMER: Genetiskt modifierade organismer som kan hota den biologiska mångfalden är inte introducerade.

FRÄMMANDE ARTER OCH GENOTYPER: Främmande arter och genotyper hotar inte den biologiska mångfalden.

BIOLOGISKT KULTURARV: Det biologiska kulturarvet är förvaltats så att viktiga natur- och kulturvärden är bevarade och förutsättningar finns för ett fortsatt bevarande och utveckling av värdena.

TÄTORTSNÄRA NATUR: Tätortsnära natur som är värdefull för friluftslivet, kulturmiljön och den biologiska mångfalden värnas och bibehålls samt är tillgänglig för människan.

Sammanfattning

Förlusten av biologisk mångfald i Sverige fortgår. Ny sammanställd kunskap visar att situationen är fortsatt allvarlig för många av Sveriges arter och naturmiljöer. För att nå det miljötillstånd som *Ett rikt växt- och djurliv* beskriver finns fortsatt stora utmaningar, och vi bedömer att det är långt kvar till måluppfyllelse för målet som helhet. Av de åtta preciseringar som förtydligar miljökvalitetsmålet är det endast preciseringen om genetiskt modifierade organismer som vi bedömer nås till 2030.

Många viktiga insatser genomförs, men det är inte tillräckligt för att vända den negativa trenden för biologisk mångfald i Sverige. Miljökvalitetsmålet kommer inte att nås till 2030 med befintliga och beslutade styrmedel och åtgärder. Utvecklingen för miljötillståndet fortsätter att vara negativ.

De centrala problemen i miljötillståndet för *Ett rikt växt- och djurliv* härrör framför allt från tidigare och pågående mark- och vattenanvändning och nyttjande av naturresurser. Förlust av biologisk mångfald och fragmentering av naturområden, liksom tillförsel av föroreningar och övergödande ämnen i miljön utgör fortsatta problem. Klimatförändringarna innebär ändrade förutsättningar och behov av åtgärder för såväl samhällsplanering och verksamheter, som för arter och deras livsmiljöer. Främmande invasiva arter som sprider sig i miljön kan få stor inverkan på ekosystem i Sverige.

Hur miljötillståndet utvecklas är beroende av hur miljöarbetet styrs och utvecklas såväl i Sverige som inom EU och internationellt. Samhällsutvecklingen i stort, och avvägningar mellan olika samhällsintressen, har också betydelse för hur miljötillståndet utvecklas.

För att förbättra situationen för biologisk mångfald i Sverige krävs storskaliga förändringar på landskapsnivå. Nyttjandet av naturresurser behöver bli hållbart ur ett ekologiskt perspektiv. Natur- och kulturmiljöhänsynen vid mark- och vattenanvändning behöver stärkas. Skydd, skötsel och restaurering av naturmiljöer behöver öka i omfattning. Ekologisk funktionalitet i landskapet behöver beaktas vid planering av mark- och vattenanvändning.

Sektorsövergripande arbete behöver stärkas, och perspektiv kring biologisk mångfald integreras tydligare i fler samhällssektorer och verksamheter.

Internationella mål och EU-mål behöver fortsätta implementeras i svensk förvaltning, bland annat utifrån det globala ramverket inom FN:s konvention om biologisk mångfald, och EU:s förordning om restaurering av natur.

Insatser och styrning för en hållbar mark- och vattenanvändning behöver fortsätta utvecklas och implementeras brett i samhället. För att motverka och minska negativa effekter av klimatförändringarna behövs kraftfulla åtgärder för att begränsa klimatförändringen globalt, liksom stärkta och riktade åtgärder för att anpassa samhället och de insatser för biologisk mångfald som genomförs i Sverige.

Miljöövervakning och uppföljning av åtgärders effekter behöver vidareutvecklas som grund för bedömning av miljötillståndet samt planering och prioritering av åtgärder.

1. Nuläget – med fokus på ny kunskap och nya eller ändrade styrmedel och åtgärder

1.1. Miljötillstånd

För att nå det miljötillstånd som *Ett rikt växt- och djurliv* beskriver finns fortsatt stora utmaningar, och vi bedömer att det är långt kvar till måluppfyllelse för målet som helhet. Av de åtta preciseringar som förtydligar miljö kvalitetsmålet är det endast preciseringen om genetiskt modifierade organismer som vi bedömer nås till 2030.

Sedan den senaste fördjupade utvärderingen av *Ett rikt växt- och djurliv*² har kunskap om miljötillståndet avseende situationen för arter och livsmiljöer i Sverige framför allt tillkommit genom framtagande och sammanställning av underlag för Sveriges rapportering till EU 2025 enligt art- och habitatdirektivet³ respektive fågeldirektivet⁴, samt en ny rödlista för Sverige⁵. De sammanställda underlagen och bedömningarna bygger på omfattande dataunderlag från bland annat miljöövervakning, forskning, myndigheter och ideell inrapportering av data till Artportalen⁶.

Resultaten visar att situationen är fortsatt allvarlig för många av Sveriges arter och livsmiljöer. I Sveriges rapportering till EU om tillståndet för de livsmiljötyper som listas i art- och habitatdirektivet bedöms endast 20 procent ha gynnsam bevarandestatus i hela landet⁷. Av drygt 23 000 arter som bedömts inom arbetet med en ny rödlista för Sverige är cirka 23 procent rödlistade, vilket är en högre andel än tidigare och tyder på en negativ utveckling⁸. Rödlisteindex⁹ för samtliga bedömda arter visar att förlusten av artmångfald fortgår i ungefär samma hastighet som vid den förra bedömningen 2020¹⁰.

Ny kunskap har också tillkommit avseende tillståndet för genetisk variation hos arter och artgrupper i Sverige, bland annat genom framtagande och sammanställning av underlag för indikatorer för genetisk variation inför Sveriges rapportering till konventionen om biologisk mångfald (CBD) 2026. Beräknade indikatorvärden visar att en stor andel av populationerna i de undersökta artgrupperna är för små för att upprätthålla tillräcklig genetisk variation över tid, och behov finns av att öka såväl konnektivitet som populationsstorlekar¹¹.

² Naturvårdsverket 2022. *Ett rikt växt- och djurliv*, Fördjupad utvärdering av miljömålen 2023, Rapport 7071.

³ [Rapportering av status för arter och livsmiljötyper](https://naturvardsverket.se) (naturvardsverket.se)

⁴ [Rapportering av tillståndet hos fågelpopulationerna](https://naturvardsverket.se) (naturvardsverket.se)

⁵ [Rödlistning](https://slu.se) (slu.se)

⁶ [Om Artportalen](https://slu.se) (slu.se)

⁷ [Bevarandestatus för livsmiljötyper - Sveriges miljömål](https://sverigesmiljomal.se) (sverigesmiljomal.se)

⁸ SLU Artdatabanken 2026. Rödlistade arter i Sverige 2025. [Rödlistade arter i Sverige 2025 - Swedish University of Agricultural Sciences](https://slu.se) (slu.se)

⁹ Rödlisteindex (RLI) är ett internationellt vedertaget index som tas fram i samband med bedömningarna för en ny rödlista. Indexet ger en överblick över situationen för de rödlistade arterna och underlag för bedömning av om situationen förändras över tid. Rödlistan är en sammanställning över enskilda arters utdöenderisk, där bedömningarna görs utifrån kriterier som utvecklats av den internationella naturvårdsunionen (IUCN).

¹⁰ SLU Artdatabanken 2026. Rödlistade arter i Sverige 2025. [Rödlistade arter i Sverige 2025 - Swedish University of Agricultural Sciences](https://slu.se) (slu.se)

¹¹ Naturvårdsverket 2026. Rapport 7219. [Monitoring genetic diversity in Sweden with new indicators for the CBD Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework](https://naturvardsverket.diva-portal.org) (naturvardsverket.diva-portal.org)

Ett nytt kunskapsunderlag om skogens biologiska mångfald visar på det fortsatt allvarliga läget för den biologiska mångfalden i Sveriges skogslandskap¹².

Uppdaterad information om främmande arter som genom att sprida sig invasivt kan ha stor negativ påverkan på ekosystem i Sverige, har tillkommit genom en ny riskklassificering av främmande arter i Sverige¹³. Det finns en fortsatt påverkan och hotbild från främmande arter på biologisk mångfald i Sverige, och nya arter upptäcks löpande¹⁴. Klimatförändringarna förväntas också medföra ökande problem med spridning av främmande invasiva arter i Sverige¹⁵.

Kunskapsuppbyggnad pågår om hur klimatförändringar påverkar natur- och kulturmiljöer, och om hur negativa effekter kan hanteras och förebyggas^{16 17 18}. En nationell klimat- och sårbarhetsanalys har tagits fram, där ett av delområdena beskriver hur ekosystem påverkas av klimatförändringarna²⁰. Se även avsnittet nedan om påverkan av klimatförändringar på tillståndet för miljö kvalitetsmålet.

När det gäller tätortsnära natur har ny information bland annat tillkommit genom Boverkets miljömålsenkät²¹ 2025 och undersökningen Sveriges friluftskommun²². Många kommuner arbetar aktivt med att bevara och utveckla tätortsnära natur²³. Drygt hälften av kommunerna har tillgång till planeringsunderlag för blå- och grönstruktur för hela eller en del av kommunen²⁴. Andelen kommuner som har en antagen friluftsplän eller liknande är dock lägre, 29 procent 2024.²⁵ Andelen av befolkningen som bor med närhet till skyddad natur har varit relativt oförändrad de senaste åren men visar en positiv trend i ett längre perspektiv²⁶. Arealen grönyta i urbana miljöer bedöms dock fortsätta minska²⁷.

¹² Rapport 2026-07 Biologisk mångfald i skogen (skogsstyrelsen.se)

¹³ Risklista 2024 (slu.se); SLU Artdatabanken 2025. Risklista för främmande arter 2024. <https://artfakta.se/risklistor/2024> [2026-04-10]

¹⁴ Invasiva främmande arter – djur och växter (naturvardsverket.se)

¹⁵ Naturvårdsverket 2025. Rapport 7179. Klimatets effekter på biologisk mångfald i Sverige.

¹⁶ Naturvårdsverket 2025. Rapport 7179. Klimatets effekter på biologisk mångfald i Sverige

¹⁷ Uppföljning av klimatets påverkan på kulturmiljöer och kulturmiljöarbetet — Riksantikvarieämbetet (raa.se)

¹⁸ CLAP - Climate change communication and adaptation in Arctic protected areas | Länsstyrelsen Norrbotten (lansstyrelsen.se)

¹⁹ Klimatanpassning Gessie Strandängar | Länsstyrelsen Skåne (lansstyrelsen.se)

²⁰ Nationell klimat- och sårbarhetsanalys (bilaga) (klimatanpassningsradet.se)

²¹ Boverket (2026). Miljömålsenkäten. Miljömålsenkäten - Boverket (www.boverket.se) / Hämtad 2026-05-22

²² Sveriges friluftskommun (naturvardsverket.se)

²³ Årlig uppföljning 2026 av Ett rikt växt- och djurliv, undersökningen Sveriges friluftskommun Sveriges friluftskommun 2025 (naturvardsverket.se); Årlig uppföljning 2026 av etappmålet om integrering av stadsgrönnska och ekosystemtjänster i urbana miljöer, Årlig uppföljning av Sveriges nationella miljömål 2026

²⁴ Årlig uppföljning 2026 av etappmålet om integrering av stadsgrönnska och ekosystemtjänster i urbana miljöer, Årlig uppföljning av Sveriges nationella miljömål 2026 (naturvardsverket.se)

²⁵ Andelen kommuner med en antagen friluftsplän eller liknande var något högre 2025 än 2024 men då inkluderades grönplan i frågan. Källa: Sveriges friluftskommun (naturvardsverket.se)

²⁶ Indikatorn Tillgång till service och grönska - Sveriges miljömål (sverigesmiljomal.se)

²⁷ Förslag till nationell restaureringsplan och författningsändringar till följd av EU-förordning om restaurering av natur, Redovisning av ett regeringsuppdrag, Skrivelse 2026-02-18, Naturvårdsverkets ärendenummer NV-07136-24, Bilaga 6.10 Konsekvensutredning Åtgärder i Urbana ekosystem RU NRF Bilaga 6.10 Urbana ekosystem (naturvardsverket.se)

Den utsatta situationen för biologisk mångfald i Sverige har betydelse för samtliga preciseringar som hittills inte uppnåtts, och i särskilt stor utsträckning för preciseringarna om gynnsam bevarandestatus och genetisk variation, påverkan av klimatförändringar, ekosystemtjänster och resiliens, grön infrastruktur och biologiskt kulturarv.

Samtliga länsstyrelser bedömer att miljökvalitetsmålet *Ett rikt växt- och djurliv* inte nås till 2030 med nuvarande styrmedel och resurser, och att utvecklingen är negativ²⁸.

1.1.1. Påverkan av klimatförändringar på tillståndet för miljökvalitetsmålet

Klimatförändringarna förväntas leda till betydande förändringar för Sveriges biologiska mångfald, för såväl terrestra som akvatiska miljöer²⁹. Den nationella klimat- och sårbarhetsanalysen från Nationella expertrådet för klimatanpassning, som presenterades i juni 2026, lyfter fram höga och ökande risker för Sveriges ekosystem, med långsiktiga trender som kan ge irreversibla konsekvenser, samtidigt som genomförandet av riskreducerande åtgärder är lågt³⁰.

Underlaget till den nya rödlistan för Sverige visar att klimatförändringarna har ökat i betydelse genom att värmegynnade arter expanderar och köldtåliga arter minskar, samtidigt som extremväder drabbar många arter³¹. Ett förändrat klimat påverkar även arters fenologi, vilket kan leda till följd effekter i samspelet mellan olika arter³². Klimatförändringarna bedöms ha stor negativ effekt på cirka 200 arter, främst i fjällmiljöer³³.

Klimatförändringarna förväntas medföra ökande problem med spridning av främmande invasiva arter i Sverige³⁴.

Kulturmiljöer påverkas också av klimatförändringarna³⁵, vilket bland annat uppmärksammas i Riksantikvarieämbetets nyligen inledda uppföljning³⁶.

Klimatförändringarna medför behov av att förändra och anpassa natur- och kulturvårdsåtgärder, liksom planering och förvaltning av områden och anordningar för friluftslivet, exempelvis vandringsleder^{37 38}.

Samhällsplaneringen behöver beakta effekter av klimatförändringarna med förebyggande åtgärder, beredskap och planering för att exempelvis hantera extrema väderhändelser.

²⁸ Årlig uppföljning av Sveriges nationella miljömål 2026, Naturvårdsverkets ärendenummer NV-25-045685

²⁹ Naturvårdsverket 2025. Rapport 7179. Klimatets effekter på biologisk mångfald i Sverige.

³⁰ [Nationell klimat- och sårbarhetsanalys \(bilaga\)](#) (klimatanpassningsradet.se)

³¹ SLU Artdatabanken 2026. Rödlistade arter i Sverige 2025. [Rödlistade arter i Sverige 2025 - Swedish University of Agricultural Sciences \(slu.se\)](#)

³² Naturvårdsverket 2025. Rapport 7179. Klimatets effekter på biologisk mångfald i Sverige.

³³ SLU Artdatabanken 2026. Rödlistade arter i Sverige 2025. [Rödlistade arter i Sverige 2025 - Swedish University of Agricultural Sciences \(slu.se\)](#)

³⁴ Naturvårdsverket 2025. Rapport 7179. Klimatets effekter på biologisk mångfald i Sverige.

³⁵ [Kulturarv och klimatförändringar – Riksantikvarieämbetet \(raa.se\)](#)

³⁶ [Uppföljning av klimatets påverkan på kulturmiljöer och kulturmiljöarbetet - Riksantikvarieämbetet \(raa.se\)](#)

³⁷ [Förvaltning av skyddade områden med hänsyn till klimatförändringarna](#) (naturvardsverket.se)

³⁸ [Vägledning för klimatanpassning av vandringsleder - Tillväxtverket \(tillvaxtverket.se\)](#)

Klimatförändringarna medför också behov av anpassning av verksamheter som exempelvis bruksmetoder inom skogs-³⁹ och jordbruk⁴⁰, vilket också påverkar förutsättningarna för arter och ekosystem.

1.2. Miljöarbete

Miljöarbete som bidrar till att nå *Ett rikt växt- och djurliv* bedrivs på såväl internationell nivå som inom EU och Sverige. Här tas några centrala styrmedel och åtgärder upp ur ett övergripande perspektiv med avseende på målen för biologisk mångfald och ekosystem. Centrala styrmedel och åtgärder för specifika landskapstyper och sektorer tas framför allt upp inom fördjupad utvärdering av respektive miljökvalitetsmål. Fler aspekter av målet och påverkan på biologisk mångfald, som exempelvis arbete för att minska tillförseln av föroreningar och övergödande ämnen, tas framför allt upp inom fördjupad utvärdering av andra miljökvalitetsmål, däribland *Giftfri miljö*, *Ingen övergödning* och *Bara naturlig försurning*.

1.2.1. Miljöarbete internationellt och inom EU

Det här avsnittet lyfter fram några centrala styrmedel som tillkommit eller där större förändringar skett sedan den förra fördjupade utvärderingen 2023. Avsnittet utgör inte en samlad sammanställning över miljöarbetet internationellt och inom EU.

FN:s konvention om biologisk mångfald (CBD)

Det globala Kunming-Montrealramverket inom FN:s konvention om biologisk mångfald (CBD), med åtgärds mål till 2030 och tillståndsmål till 2050, beslutades vid partsmötet COP 15 i december 2022⁴¹. Vid det sextonde partsmötet (COP 16) som hölls 2024/2025 togs arbetet med genomförande av ramverket vidare. Frågorna rörde bland annat kopplingar mellan klimat och biologisk mångfald och mellan hälsa och biologisk mångfald, stärkt inkludering av urfolk och lokala samhällen, skydd och hållbar användning av havsområden, resursmobilisering, övervakning och uppföljning, och samarbete med andra konventioner och processer⁴².

Det globala ramverket för biologisk mångfald medför ett åtagande att fastställa uppdaterade nationella strategier och handlingsplaner för biologisk mångfald. Regeringen beslutade i februari 2026 om en uppdaterad nationell strategi och handlingsplan, vilken syftar till att stoppa och vända förlusten av biologisk mångfald i Sverige⁴³.

Ett nationellt genomförande av det globala ramverket förväntas bidra till att nå miljökvalitetsmålet *Ett rikt växt- och djurliv*. Särskilt åtgärds målen om bevarande av 30 procent land och 30 procent hav, om restaurering av utarmade ekosystem samt om minskning av antalet utrotningshotade arter är relevanta, men alla åtgärds mål har relevans för miljökvalitetsmålet.

FN:s avtal om skydd av djuphaven

³⁹ Rapport 2025-09 Klimatanpassning av Sveriges skogar 2026-2030 - mål, förslag på åtgärder och handlingsplan (skogsstyrelsen.se)

⁴⁰ Handlingsplan för klimatanpassning (jordbruksverket.se)

⁴¹ Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework (cbd.int)

⁴² Konventionen om biologisk mångfald (CBD) (naturvardsverket.se)

⁴³ En svensk strategi för biologisk mångfald och ekosystemtjänster - Regeringen.se (regeringen.se)

I juni 2023 enades FN om ett avtal, *Biodiversity Beyond National Jurisdiction*, för att skydda djuphaven⁴⁴. Avtalet möjliggör skydd och hållbart nyttjande av biologisk mångfald i områden utanför nationell jurisdiktion, vilket inkluderar unika och känsliga livsmiljöer och arter som tidigare inte haft någon reglering. Avtalet är en viktig förutsättning för att kunna nå CBD:s åtgärds mål om att skydda 30 procent av världshavet till 2030.

EU:s förordning om restaurering av natur

EU:s förordning om restaurering av natur⁴⁵ trädde i kraft i augusti 2024, och genomförandet är påbörjat i alla medlemsstater. I Sverige har arbetet med att ta fram ett förslag till nationell plan för naturrestaurering pågått under 2024 och 2025 i samverkan mellan flera myndigheter och i bred dialog med olika samhällsaktörer. Förslaget redovisades till regeringen i februari 2026⁴⁶. Regeringen beslutade den 3 september 2026 ett utkast till Sveriges naturrestaureringsplan till EU-kommissionen⁴⁷. Beslut om Sveriges första nationella plan för naturrestaurering fattas senast den 1 september 2027.

Ett genomförande av EU-förordningen om restaurering av natur förväntas bidra till en långsiktig återhämtning av biologisk mångfald och till att begränsa negativa effekter av klimatförändringarna.

Markdirektivet

I december 2025 trädde markdirektivet⁴⁸ i kraft. Direktivet innebär ett rättsligt bindande regelverk för övervakning och skydd av jord och mark inom EU, med det långsiktiga målet att god markhälsa ska uppnås i hela EU till år 2050⁴⁹, där biologisk mångfald och ekosystemtjänster är viktiga aspekter.

IPBES - internationell mellanstatlig plattform för biologisk mångfald och ekosystemtjänster

Den internationella mellanstatliga plattformen för biologisk mångfald och ekosystemtjänster, IPBES⁵⁰, syftar till att stärka samspelet mellan forskning och förvaltning gällande biologisk mångfald och ekosystemtjänster för att främja bevarande och hållbart brukande av naturen för människans långsiktiga välbefinnande och hållbar utveckling⁵¹.

IPBES har de senaste åren presenterat flera vetenskapligt grundade kunskapssynteser och sammanfattningar för beslutsfattare, däribland en rapport om det samlade kunskapsläget om invasiva främmande arter⁵², en rapport om nödvändigheten av en transformativ samhällsomställning för att vända förlusten av biologisk mångfald och vägen dit⁵³, en rapport om kopplingar mellan

⁴⁴ FN:s avtal Biodiversity Beyond National Jurisdiction [XXI-10 CTC](https://www.un.org/bbnj) (un.org)

⁴⁵ [Förordning - EU - 2024/1991 - EN - EUR-Lex](https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1991/oj) (eur-lex.europa.eu)

⁴⁶ [Förslag till nationell restaureringsplan och författningsändringar till följd av EU-förordning om restaurering av natur](https://naturvardsverket.se/om-restaurering-av-natur) (naturvardsverket.se)

⁴⁷ [Sveriges utkast till Nationell restaureringsplan - Regeringen.se](https://regeringen.se/utkast-tilt-nationell-restaureringsplan) (regeringen.se)

⁴⁸ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2025/2360 av den 12 november 2025 om markövervakning och markresiliens (lag om markövervakning)

⁴⁹ [Nytt markdirektiv från EU](https://naturvardsverket.se/nytt-markdirektiv-fran-eu) (naturvardsverket.se)

⁵⁰ Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services (IPBES)

⁵¹ [Plattform för biologisk mångfald, IPBES](https://naturvardsverket.se/plattform-for-biologisk-mangfald-ipbes) (naturvardsverket.se)

⁵² [IPBES Invasive Alien Species Assessment: Summary for Policymakers](https://zenodo.org/record/10000000) (zenodo.org)

⁵³ [IPBES Transformative Change Assessment: Summary for Policymakers](https://zenodo.org/record/10000000) (zenodo.org)

biodiversitet, vatten, mat och hälsa⁵⁴, och en rapport om näringslivets påverkan på och beroende av biologisk mångfald⁵⁵.

Flera rapporter är under arbete inom IPBES, bland annat en om övervakning av biologisk mångfald och naturens bidrag till människor, och en om fysisk planering som inkluderar biologisk mångfald och konnektivitet⁵⁶.

För att göra kunskapen i IPBES rapporter tillgänglig och relevant för svenska aktörer arbetar Naturvårdsverket löpande med att publicera rapporter baserade på IPBES resultat men utifrån ett svenskt perspektiv, och på andra sätt sprida kunskapen till svenska aktörer⁵⁷.

1.2.2. Miljöarbete i Sverige

I Sverige genomförs många viktiga insatser som ger positiva effekter och bidrar till att nå miljö kvalitetsmålet *Ett rikt växt- och djurliv*. I den årliga uppföljningen av miljö kvalitetsmålen⁵⁸ redovisas centrala statligt initierade satsningar och insatser som är en följd av statliga styrmedel och åtgärder. Därutöver genomförs insatser av bland annat kommuner, regioner, näringsliv, forskningsinstitutioner och civilsamhälle.

Här ges en överblick över insatser i miljöarbetet, med särskilt fokus på förändringar sedan den förra fördjupade utvärderingen 2023. Sammanställningen omfattar inte samtliga aktörers insatser i miljöarbetet.

Skydd av natur och andra effektiva områdesbaserade bevarandeåtgärder (OECM⁵⁹)

Skydd av natur genomförs med formellt områdesskydd i form av bland annat nationalparker, natur- och kulturresevat, biotopskyddsområden, naturvårdsavtal och Natura 2000-områden. Bevarande av värdefulla naturområden sker även genom till exempel frivilliga avsättningar av skogsmark.

En viktig åtgärd under 2024–2026 har varit länsstyrelsernas beslut om naturresevat för stora fjällnära naturskogar på statens marker i enlighet med skogsutredningen 2019⁶⁰. Skogarna omfattar bland annat urskogsartad skog samt örtrika grannnaturskogar med rik biologisk mångfald.

Andra viktiga åtgärder är bildandet av Nämndöskärgårdens nationalpark under 2025 som innebar en viktig milstolpe för det marina skyddet, liksom utpekandet av Natura 2000-området Hoburks bank och Midsjöbankarna.

Under 2024–2026 har regeringen gjort en särskild satsning på akvatiskt områdesskydd (marina miljöer samt sjöar och vattendrag)⁶¹.

Av Sveriges totala areal var 15,7 procent formellt skyddad i slutet av 2025⁶². Nästan hela den ytan var permanent skyddad enligt miljöbalken, där

⁵⁴ [IPBES Nexus Assessment: Summary for Policymakers](#) (zenodo.org)

⁵⁵ [IPBES Business and Biodiversity Assessment: Summary for Policymakers](#) | Zenodo (zenodo.org)

⁵⁶ [Plattform för biologisk mångfald, IPBES](#) (naturvardsverket.se)

⁵⁷ [Plattform för biologisk mångfald, IPBES](#) (naturvardsverket.se)

⁵⁸ [Årlig uppföljning av Sveriges nationella miljömål 2026](#) (naturvardsverket.se)

⁵⁹ Other effective area-based conservation measures (OECM); [Naturvårdsverkets tillämpning av skyddade områden, strikt skydd samt OECM i rapportering till EEA](#) (naturvardsverket.se)

⁶⁰ (SOU 2020:73) [Stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och naturvård i skogen - Regeringen.se](#) (regeringen.se)

⁶¹ Regleringsbrev för Havs- och vattenmyndigheten, anslag 1:11, villkor 5 om akvatiskt områdesskydd

⁶² [Skyddad natur](#) (scb.se); SCB, Skyddad natur 2025-12-31 MI 41 Rapport 2026:01

nationalparker, naturreservat, naturvårdsområden, biotopskyddsområden, nationalstadsparken och Natura 2000-områden ingår. I den skyddade arealen ingår också tidsbestämt skydd genom naturvårdsavtal och Naturvårdsverkets överenskommelse med Fortifikationsverket. Under perioden 2021–2025 tillkom mer än 50 000 hektar skyddad areal i genomsnitt per år i nationalparker, naturreservat och Natura 2000-områden. Under perioden 2021–2025 har skydd av skogsmark och låg fjällskog ökat mest, med i genomsnitt 35 000 hektar per år.⁶³

Kulturreseervaten i Sverige omfattar en areal av totalt cirka 8 300 hektar⁶⁴.

Arealen skyddad natur i kommunala naturreservat har ökat de senaste åren, under 2023–2025 tillkom cirka 2 300 hektar⁶⁵. De flesta kommunala naturreservat ligger tätortsnära, och en stor andel har som syfte att tillgodose behov av friluftsliv⁶⁶.

Naturvårdsverket har i april 2026 rapporterat in skyddade områden och andra områden av betydelse för biologisk mångfald till Europeiska miljöbyrån (EEA), och arealen har ökat med 7,7 procent jämfört med 2024⁶⁷. Av Sveriges landyta ingår nu 17 procent i rapporteringen som omfattar både skyddade områden och så kallade OECM (andra effektiva områdesbaserade bevarandeåtgärder). Naturvårdsverket har en positiv förväntan inför 2027 års rapportering att fler aktörer inom skogsbruket har en möjlighet att bidra med sina frivilliga avsättningar som är värdefulla för biologisk mångfald. Hittills har endast cirka sju procent av frivilliga avsättningar tillgängliggjorts för rapportering⁶⁸. Ett viktigt bidrag, utöver frivilliga avsättningar från skogsbruket, utgörs av ett urval områden som rapporteras efter konsultation med rennäringen.

Anslag 1:14 *Skydd av värdefull natur* hanteras av Naturvårdsverket och används till att skydda värdefull natur så att den bevaras och görs tillgänglig. Under 2022 uppgick anslaget till cirka 1 720 mnkr⁶⁹. De följande åren har anslaget legat lägre. Anslaget uppgick 2023 till cirka 1 210 mnkr, 2024 till cirka 1 670 mnkr, och 2025 till cirka 1 185 mnkr.⁷⁰

Även Skogsstyrelsen⁷¹ och Havs- och vattenmyndigheten⁷² hanterar medel för ersättning för skydd av natur.

Skötsel, restaurering och andra åtgärder för värdefull natur

⁶³ [Skyddad natur](#) (scb.se); SCB, Skyddad natur 2025-12-31 MI 41 Rapport 2026:01

⁶⁴ [Skyddad natur](#) (scb.se); SCB, Skyddad natur 2025-12-31 MI 41 Rapport 2026:01

⁶⁵ Naturvårdsverket 2026. Rapport 7201. Återrapporering av medelsanvändning och resultat för skydd av och åtgärder för värdefull natur 2023-2025.

⁶⁶ Naturvårdsverket 2026. Årlig uppföljning av Sveriges nationella miljömål 2026, Skrivelse 2026-03-31, ärendenummer NV-25-045685. Uppföljning av Ett rikt växt- och djurliv.

⁶⁷ [Ökning i EU-rapportering av naturområden](#) (naturvardsverket.se)

⁶⁸ [Naturvårdsverkets tillämpning av skyddade områden, strikt skydd samt OECM i rapportering till EEA](#) (naturvardsverket.se)

⁶⁹ Naturvårdsverket 2025. Rapport 7188. Återrapporering av medelsanvändning och resultat för skydd av och åtgärder för värdefull natur 2022-2024.

⁷⁰ Naturvårdsverket 2026. Rapport 7201. Återrapporering av medelsanvändning och resultat för skydd av och åtgärder för värdefull natur 2023-2025.

⁷¹ Genom anslag 1:2 ap.2 Kostnader för intrångsansättning och vissa civilrättsliga avtal på naturvårdsområdet.

⁷² Genom anslag 1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö.

Skötsel, restaurering och andra naturvårdsåtgärder genomförs såväl inom skyddade områden som i landskapet utanför. Åtgärder genomförs inom ramen för flera olika verksamheter, och med olika finansiering.

Anslag 1:3 *Åtgärder för värdefull natur* finansierar åtgärder för att bevara naturvärden inom skyddade områden men också i det övriga landskapet. Anslaget används också för att skapa förutsättningar för friluftsliv, för att sprida kunskap om svensk natur, för arbetet med viltförvaltning, med mera.⁷³ Anslaget uppgick 2022 till 2 061 mnkr⁷⁴. För 2023 minskade anslaget kraftigt och har de följande åren legat kvar på en lägre nivå. Anslaget uppgick 2023 till cirka 1 130 mnkr, 2024 till cirka 1 247 mnkr och 2025 till cirka 1 362 mnkr⁷⁵.

Skötsel och förvaltning av skyddade områden är ett centralt verksamhetsområde. I Naturvårdsverkets årsredovisning 2025 framgår att genomförda insatser har bidragit till att bevara och utveckla naturvärden i många skyddade områden men att andelen områden där åtgärderna inte räcker för att bevara naturvärdena på sikt bedöms vara stor⁷⁶.

Åtgärdsprogram för hotade arter och naturtyper är ett viktigt verktyg för att öka möjligheten att förbättra statusen för hotade arter och naturtyper. Under 2025 pågick arbete med totalt 129 terrestra och 21 akvatiska åtgärdsprogram. Medel till de terrestra programmen minskade kraftigt mellan 2022 och 2023⁷⁷, och har sedan dess legat kvar på en lägre nivå, vilket minskat möjligheterna att genomföra åtgärder och att nå programmens bevarandemål. Även de akvatiska programmen saknar tillräcklig finansiering för att genomföra utpekade åtgärder.⁷⁸

Den lokala naturvårdssatsningen (LONA) är ett bidrag som stimulerar kommuners och ideella föreningars långsiktiga naturvårdssengagemang och ökar allmänhetens tillgång till naturen. Inom programmet *LONA våtmark* genomförs anläggning och restaurering av våtmarker. Inom programmet *LONA ordinarie* som omfattar många olika åtgärder för naturvård, friluftsliv och folkhälsa, har inga nya projekt startats efter 2023, då medlen minskat kraftigt.⁷⁹ ⁸⁰ Fortsatt låga anslag till *LONA ordinarie* leder till minskade naturvårdsinsatser, en underhållsskuld på infrastrukturen för friluftslivet, och bristande underlag om tätortsnära natur.

⁷³ Naturvårdsverket 2026. Rapport 7201, Återrapportering av medelsanvändning och resultat för skydd och åtgärder för värdefull natur 2023-2025.

⁷⁴ Naturvårdsverket 2025. Rapport 7188, Återrapportering av medelsanvändning och resultat för skydd av och åtgärder för värdefull natur 2022-2024.

⁷⁵ Naturvårdsverket 2026. Rapport 7201, Återrapportering av medelsanvändning och resultat för skydd och åtgärder för värdefull natur 2023-2025.

⁷⁶ Naturvårdsverket 2026. Info-serien 8952. Naturvårdsverkets årsredovisning 2025.

⁷⁷ Naturvårdsverket 2025, Rapport 7188, Återrapportering av medelsanvändning och resultat för skydd av och åtgärder för värdefull natur 2022-2024.

⁷⁸ Naturvårdsverket 2026. Årlig uppföljning av Sveriges nationella miljömål 2026, Skrivelse 2026-03-31, ärendenummer NV-25-045685. Uppföljning av Ett rikt växt- och djurliv.

⁷⁹ Naturvårdsverket 2025, Rapport 7188, Återrapportering av medelsanvändning och resultat för skydd av och åtgärder för värdefull natur 2022-2024.

⁸⁰ Naturvårdsverket 2026. Rapport 7201. Återrapportering av medelsanvändning och resultat för skydd av och åtgärder för värdefull natur 2023-2025.

*Det nationella programmet för ersättning till restaurering och vissa skötselåtgärder i ängs- och betesmarker*⁸¹ startades 2024 och utökades till fler åtgärder under 2025.

Anslag 1:11 *Åtgärder för havs- och vattenmiljö* finansierar åtgärder för sjöar, vattendrag och hav, bland annat arbete med kalkning mot försurning, restaurering av sjöar, vattendrag och kustmiljöer, åtgärder mot övergödning, akvatiskt områdesskydd, fiskevård, bekämpning av främmande invasiva arter och internationellt samarbete⁸². Se även fördjupad utvärdering av *Levande sjöar och vattendrag*, samt *Hav i balans samt levande kust och skärgård*.

Lokala vattenvårdsprojekt (LOVA) är en möjlighet för kommuner, föreningar och andra ideella sammanslutningar att få bidrag till lokala åtgärder för havs- och vattenmiljö. Det är ett viktigt verktyg i länsstyrelsernas arbete med att förbättra och skydda havs- och vattenmiljöerna i samverkan med lokala och regionala aktörer.⁸³

*Bidrag till förvaltning av värdefulla kulturmiljöer*⁸⁴ fördelas av Riksantikvarieämbetet genom anslag 6:2⁸⁵. Bidraget används bland annat till landskapsvård och tillgängliggörande av värdefulla kulturmiljöer i odlingslandskapet, och till förvaltning av de statliga kulturreseervaten.

Projekt med medel från *EU:s LIFE-fond inom natur och biologisk mångfald* är en viktig del i arbetet med att utveckla och genomföra prioriterade åtgärder i Natura 2000-områden. Större habitatrestaureringar sker ofta genom EU:s LIFE-program.

Sveriges strategiska plan för jordbrukspolitiken 2023–2027 omfattar bland annat miljöersättningar till marker som är beroende av slätter- eller beteshävd för att behålla och utveckla sina natur- och kulturvärden. Arealen ängs- och betesmarker med miljöersättning var cirka 419 000 hektar under 2025, varav cirka 228 000 hektar har höga natur- och kulturvärden som ger en högre ersättning⁸⁶. Flera andra åtgärder inom den gemensamma jordbrukspolitiken genomförs också med syfte att gynna odlingslandskapets biologiska mångfald. Se även fördjupad utvärdering av *Ett rikt odlingslandskap*.

Förebyggande och hantering av invasiva främmande arter

Arbete pågår för att förebygga introduktion och hantera invasiva främmande arter i Sverige. Regelverk är på plats, liksom tillstånds-, övervaknings- och rapporteringssystem. Insatser genomförs i form av åtgärder i naturen, kunskapsuppbyggnad och kommunikation.

Under 2025 reviderades Sveriges handlingsplan mot oavsiktlig spridning av invasiva främmande arter⁸⁷. EU:s förteckning över invasiva främmande arter

⁸¹ [Ersättning för restaurering och vissa skötselåtgärder i odlingslandskapet](https://naturvardsverket.se) (naturvardsverket.se)

⁸² Havs- och vattenmyndigheten 2026, Redovisning av regeringsuppdrag Medelsanvändning av anslag 1:11 åtgärder för havs- och vattenmiljön under 2025 HaV:s Dnr 2025-000001; [Om anslaget 1:11 - Anslag, bidrag och utlysningar - Havs- och vattenmyndigheten](https://havochvatten.se) (havochvatten.se)

⁸³ [LOVA - Lokala vattenvårdsprojekt - Anslag, bidrag och utlysningar - Havs- och vattenmyndigheten](https://havochvatten.se) (havochvatten.se)

⁸⁴ [Förordning \(2010:1121\) om bidrag till förvaltning av värdefulla kulturmiljöer | Sveriges riksdag](https://riksdagen.se) (riksdagen.se)

⁸⁵ [Regleringsbrev 2026 Myndighet Riksantikvarieämbetet - Statskontoret](https://statskontoret.se) (statskontoret.se)

⁸⁶ [Betesmarker och slätterängar - Sveriges miljömål](https://sverigesmiljomal.se) (sverigesmiljomal.se)

⁸⁷ [Handlingsplan mot oavsiktlig spridning av invasiva främmande arter](https://naturvardsverket.se) (naturvardsverket.se); Naturvårdsverket 2025. Handlingsplan mot spridningsvägar för invasiva främmande arter.

som omfattas av EU-förordningen⁸⁸ utvidgades under 2025 med ytterligare 26 arter, varav nio är viktiga att arbeta med i Sverige⁸⁹.

Under 2025 presenterades också resultatet av en ny riskklassificering av främmande arter⁹⁰, vilken ger underlag för att prioritera insatser och vidta åtgärder för att förhindra spridning och etablering av arter som kan ha stor negativ påverkan på ekosystem i Sverige.

Under våren 2026 trädde en ny svensk förordning om invasiva främmande arter i kraft, med en nationell förteckning över 34 arter som är problematiska i Sverige men som inte finns med på EU:s förteckning. Den nationella förteckningen gör det möjligt att hantera arter som innebär en särskild risk i Sverige men som inte omfattas av EU-regelverket.⁹¹

I augusti 2025 avslutades en forskningssatsning om hantering av invasiva främmande arter⁹². Målet med forskningssatsningen var att utveckla och/eller identifiera nya eller förbättrade metoder att permanent utrota eller hindra införsel och vidare spridning av invasiva främmande arter.

Lagstiftning och miljöhänsyn

Svensk lagstiftning reglerar verksamheter och aktiviteter, och påverkar bland annat hänsyn vid mark- och vattenanvändning i Sverige. Ett flertal regelverk är relevanta, bland annat miljöbalken, artskyddsförordningen, skogsvårdslagen, kulturmiljölagen, fiskelagen, plan- och bygglagen, Jordbruksverkets föreskrifter om hänsyn till natur- och kulturvärden i jordbruket⁹³, och villkor inom ramen för EU:s gemensamma jordbrukspolitik⁹⁴.

Rådgivning om miljöhänsyn i jord- och skogsbruk är också ett viktigt verktyg. Ett exempel är det förebyggande artskyddsarbete Skogsstyrelsen bedriver genom samverkan, rådgivning, utbildningar och tillhandahållande av kunskapsunderlag till skogsägare och verksamhetsutövare⁹⁵. Ett annat exempel är Jordbruksverkets rådgivning om att gynna biologisk mångfald som bidrar med viktiga ekosystemtjänster i åkerlandskapet⁹⁶.

Planeringsunderlag och processer

Länsstyrelsernas arbete med handlingsplaner för grön infrastruktur⁹⁷ har resulterat i konkreta kunskaps- och planeringsunderlag som används i naturvårdsarbete och samhällsplanering på regional och kommunal nivå. Länsstyrelsernas arbete med att ta fram underlag för en stärkt grön infrastruktur,

⁸⁸ Förordning (EU) nr 1143/2014 om förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter

⁸⁹ Den 7 augusti träder förbud mot nya invasiva främmande arter på EU:s förteckning i kraft (naturvardsverket.se)

⁹⁰ Ny riskklassificering av främmande arter (slu.se); SLU Artdatabanken 2025. Risklista för främmande arter 2024. <https://artfakta.se/risklistor/2024> [2026-04-10]

⁹¹ Nationell förteckning över invasiva främmande arter (naturvardsverket.se)

⁹² Hantering av invasiva främmande arter (naturvardsverket.se)

⁹³ Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2020:2) om hänsyn till natur- och kulturvärden i jordbruket

⁹⁴ EU:s förordning (EU) nr 2021/2115 om fastställande av regler om stöd för de strategiska planer som medlemsstaterna ska upprätta inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitikens Publications Office (eur-lex.europa.eu)

⁹⁵ Vägledningar och kunskapsstöd artskydd - Skogsstyrelsen (skogsstyrelsen.se)

⁹⁶ Gynna mångfalden i åkerlandskapet - Jordbruksverket (se)

⁹⁷ Regionala handlingsplaner för grön infrastruktur - Regional Utveckling och Samverkan i miljömålssystemet (rus.se)

liksom samordning och vägledning gentemot kommuner och andra aktörer, har dock minskat eller upphört som en följd av att riktad finansiering för arbetet saknats de senaste åren, och behov finns av att utveckla arbetet på såväl nationell som regional nivå. Det saknas i nuläget tillräckliga underlag för att bedöma hur stort genomslaget är i relevanta planeringsprocesser.⁹⁸

Vägledning om grönplanering⁹⁹ och friluftslivsplanering¹⁰⁰ samt kunskapspaket om tillgång till vardagsnära natur¹⁰¹ riktar sig till kommuner och syftar till en mer hållbar användning av mark och vatten, där tätortsnära natur är viktig för biologisk mångfald, friluftsliv och folkhälsa. I vägledningen om grönplanering är grön infrastruktur och ekosystemtjänster centrala perspektiv. Frågor om klimatanpassning är också nära relaterade till grönplaneringen.

En ny vägledning om trädgårdsstäder¹⁰² har tagits fram, med syfte att bidra till ökad tillgång till bostadsnära natur, stärkt livskvalitet, hälsa och välbefinnande samt bättre möjligheter till friluftsliv och fysisk aktivitet.

Åtgärder för att hantera negativa effekter av klimatförändringarna

Kunskapsuppbyggnad pågår om hur klimatförändringar påverkar natur- och kulturmiljöer, och om hur negativa effekter kan hanteras och förebyggas^{103 104 105 106}. En nationell klimat- och sårbarhetsanalys har tagits fram, där ett av delområdena beskriver hur ekosystem påverkas av klimatförändringarna¹⁰⁷.

Länsstyrelserna arbetar i varierande grad med riktade åtgärder för att hantera negativa effekter av klimatförändringarna på biologisk mångfald, kulturmiljö och friluftsliv. Exempel är riktade insatser för specifika arter som till exempel fjällräv, åtgärder mot invasiva främmande arter, klimatanpassningsåtgärder i förvaltningen av skyddade områden, och åtgärder kopplade till våtmarker och vattendrag, bland annat för att förbättra förmågan att hantera vattenflöden i landskapet.¹⁰⁸

Pågående naturvårdsåtgärder som skydd, restaurering och skötsel av natur, med fokus på att bevara arter och upprätthålla funktionella och variationsrika livsmiljöer och en funktionell grön infrastruktur, bidrar direkt till att stärka ekosystemens motståndskraft och motverka negativa effekter av klimatförändringarna.

En vägledning om förvaltning av skyddade områden med hänsyn till klimatförändringarna har tagits fram¹⁰⁹. Vägledning om grönplanering där

⁹⁸ Regional årlig uppföljning 2025 av Ett rikt växt- och djurliv. [Regional årlig uppföljning - Regional Utveckling och Samverkan i miljömålssystemet](#) (rus.se)

⁹⁹ [Grönplanering](#) (naturvardsverket.se)

¹⁰⁰ [Kommunal friluftslivsplanering](#) (naturvardsverket.se)

¹⁰¹ [Tillgång till vardagsnära natur är bra för folkhälsan](#) (naturvardsverket.se)

¹⁰² Boverket (2026). Att planera och gestalta trädgårdsstäder i modern tid. [Att planera och gestalta trädgårdsstäder i modern tid - Boverket](#) (www.boverket.se)/ Hämtad 2026-05-22

¹⁰³ Naturvårdsverket 2025. Rapport 7179. Klimatets effekter på biologisk mångfald i Sverige

¹⁰⁴ [Uppföljning av klimatets påverkan på kulturmiljöer och kulturmiljöarbetet — Riksantikvarieämbetet](#) (raa.se)

¹⁰⁵ [CLAP - Climate change communication and adaptation in Arctic protected areas | Länsstyrelsen Norrbotten](#) (lansstyrelsen.se)

¹⁰⁶ [Klimatanpassning Gessie Strandängar | Länsstyrelsen Skåne](#) (lansstyrelsen.se)

¹⁰⁷ [Nationell klimat- och sårbarhetsanalys \(bilaga\)](#) (klimatanpassningsradet.se)

¹⁰⁸ Regional årlig uppföljning 2025 av Ett rikt växt- och djurliv. [Regional årlig uppföljning - Regional Utveckling och Samverkan i miljömålssystemet](#) (rus.se)

¹⁰⁹ [Förvaltning av skyddade områden med hänsyn till klimatförändringarna](#) (naturvardsverket.se)

klimatrelaterade frågor ingår¹¹⁰, liksom vägledning om klimatanpassning av vandringsleder¹¹¹ är andra exempel på insatser som syftar till att hantera negativa effekter av klimatförändringarna.

Kunskapsunderlag

Kunskapsunderlag som tas fram genom bland annat forskning och miljöövervakning bidrar med relevanta och nödvändiga underlag för naturvårdsarbetet. Det gäller till exempel de kunskapsunderlag som tagits fram och sammanställts 2025 för rapportering enligt art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet, samt i arbetet med en ny svensk rödlista. Miljöövervakning av genetisk variation och underlag för att kunna bedöma effekter på biologisk mångfald av klimatförändringarna är ett par viktiga områden där utveckling pågår¹¹².

De kunskapssammanställningar som tas fram inom IPBES¹¹³ (jfr ovan) och förmedlas till beslutsfattare bidrar med grundläggande och central kunskap.

Inom det miljöforskningsanslag som lyses ut av Naturvårdsverket tas kontinuerligt ny kunskap fram till stöd för miljöarbetet¹¹⁴. I maj 2026 startade sju forskningsprojekt om effekter av genomförda restaureringsåtgärder, och flera forskningssatsningar pågår eller har avslutats de senaste åren, bland annat om ekosystembaserad akvatisk förvaltning, strategier för multifunktionalitet i landskapet, hantering av invasiva främmande arter, och våtmarkers ekosystemtjänster¹¹⁵.

1.3. De centrala problemen för målet

De centrala problem i miljötillståndet som behöver lösas för att miljö kvalitetsmålet *Ett rikt växt- och djurliv* ska nås härrör framför allt från tidigare och pågående mark- och vattenanvändning och nyttjande av naturresurser.

Förlust och fragmentering av naturområden och livsmiljöer för arter sker fortsatt som ett resultat av tidigare och pågående mark- och vattenanvändning och uttag av naturresurser inom olika sektorer. Tillförsel av föroreningar och övergödande ämnen i miljön utgör fortsatta problem. Klimatförändringarna innebär förändrade förutsättningar och behov av åtgärder för såväl samhällsplanering och verksamheter som för arter och deras livsmiljöer. Främmande invasiva arter som sprider sig i miljön kan potentiellt få stor inverkan på ekosystem i Sverige.

2. Gapanalys – analys av förutsättningar och effekter

2.1. Aktörer, drivkrafter och beteenden

Vårt samhälle är beroende av ekosystemen och har också en genomgripande påverkan på desamma. Nyttjandet av naturen för uttag av olika råvaror, energi, vatten och livsmedel har en genomgripande påverkan på naturen, liksom olika

¹¹⁰ [Grönplanering](https://naturvardsverket.se) (naturvardsverket.se)

¹¹¹ [Vägledning för klimatanpassning av vandringsleder - Tillväxtverket](https://naturvardsverket.se) (tillvaxtverket.se)

¹¹² Se exempelvis årlig uppföljning av Sveriges nationella miljömål 2026, Ett rikt växt- och djurliv, Levande sjöar och vattendrag, Hav i balans samt levande kust och skärgård

¹¹³ Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services (IPBES)

¹¹⁴ [Miljöforskning](https://naturvardsverket.se) (naturvardsverket.se)

¹¹⁵ [Forskningssatsningar Natur](https://naturvardsverket.se) (naturvardsverket.se)

typer av markanvändning och aktiviteter i olika samhällssektorer. Aktiviteterna omfattar såväl offentlig som privat verksamhet.

Klimatförändringarna är en tydlig drivkraft som påverkar såväl biologisk mångfald som andra områden, inom till exempel samhällsplanering och beredskap.

Omvärldsläget har en tydlig påverkan, bland annat avseende samhällets prioriteringar.

2.2. Centrala styrmedel och åtgärder samt deras effekter på miljötillståndet

För att möta de olika aspekter och den komplexitet som miljö kvalitetsmålet *Ett rikt växt- och djurliv* omfattar krävs en stor bredd av styrmedel och åtgärder i en bredd av samhällssektorer och på olika organisatoriska nivåer.

Det är dock svårt att utvärdera eller bedöma olika enskilda styrmedels eller åtgärders effekter på miljö tillståndet, dels för att uppföljning och utvärdering av effekter i många fall saknas, dels för att många olika faktorer påverkar hur miljö tillståndet utvecklas som helhet. Många olika insatser behöver genomföras för att miljö tillståndet samlat ska förbättras på nationell, regional och kommunal nivå. Det saknas också kunskap om hur olika insatser samverkar. Andra samhällsintressen än miljön bidrar också till att styrmedel och åtgärder implementeras som motverkar måluppfyllelsen för miljö kvalitetsmålet. Se även avsnitt 2.3 *Övrig påverkan* nedan.

Det här avsnittet tar upp några styrmedel och åtgärder som bedöms centrala för att vi ska nå miljö kvalitetsmålet *Ett rikt växt- och djurliv*, med fokus på nya eller förändrade styrmedel sedan den förra fördjupade utvärderingen 2023. Det omfattar inte en heltäckande genomgång av centrala styrmedel och åtgärder. Centrala styrmedel och åtgärder för specifika landskapstyper och sektorer tas framför allt upp inom fördjupad utvärdering av respektive miljö kvalitetsmål.

Det globala ramverket inom FN:s konvention om biologisk mångfald (CBD)

Det globala Kunming-Montrealramverket inom FN:s konvention om biologisk mångfald beslutades vid partsmötet COP 15 i december 2022¹¹⁶. Ramverket innehåller mål för att vända den negativa trenden för biologisk mångfald och för att stoppa utrotningen av djur och växter. Dessutom innehåller det mål om genomförandeåtgärder såsom finansiering och olika aktörers deltagande, däribland urfolk och lokala samhällen, kvinnor och ungdomar. Ramverket omfattar mål och åtgärder som vänder sig till staten, näringslivet, akademi, civilsamhället och allmänheten.

Ramverket innehåller fyra tillståndsmål som ska uppnås till 2050 samt 23 åtgärds mål som ska genomföras till 2030, bland annat om att skydda 30 procent av jordens yta till havs och på land till 2030. Målen vänder sig också till olika sektorer, strävar efter ett hållbart nyttjande av naturresurser och uppmanar till hållbar produktion och konsumtion.

Alla parter är skyldiga att ta fram nationella strategier och handlingsplaner för biologisk mångfald, så kallade NBSAP¹¹⁷. Vid partsmötet 2022 (COP15) enades länderna om att uppdatera eller revidera sina handlingsplaner för att de ska vara i linje med det globala ramverket. I februari 2026 beslutade regeringen om

¹¹⁶ [Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework](https://cbd.int) (cbd.int)

¹¹⁷ National Biodiversity Strategy and Action Plan (NBSAP)

Sveriges handlingsplan för biologisk mångfald, med syfte att hejda och vända förlusten av biologisk mångfald i Sverige¹¹⁸. I strategin anges som en av övergripande utgångspunkter att miljömålssystemet och andra riksdagsbundna mål är grunden för Sveriges genomförande av Kunming-Montrealramverket¹¹⁹.

Sveriges framsteg mot det globala ramverkets mål beskrivs i Sveriges sjunde nationella rapport till CBD, som lämnades in i början av 2026¹²⁰. I rapporten framgår att betydande insatser har genomförts, men att pågående och beslutade åtgärder inte är tillräckliga för att målen ska nås.

EU:s förordning om restaurering av natur

Syftet med förordningen är att återställa ekosystem och livsmiljöer för arter som annars riskerar att försvinna. En mängd olika åtgärder ska leda till en varaktig motståndskraftig natur med rik biologisk mångfald i hela EU. Åtgärderna omfattar återställande av ekosystem, livsmiljötyper och livsmiljöer för arter, och ska också bidra till att begränsa klimatförändringarna och öka motståndskraften mot negativa effekter av desamma. Ett ytterligare syfte är att skapa en trygg livsmedelsförsörjning. Förordningen ska också bidra till att EU kan uppfylla sina internationella åtaganden, främst inom konventionen om biologisk mångfald (CBD).¹²¹

Det förslag till nationell restaureringsplan som redovisades till regeringen i februari 2026¹²², och som Naturvårdsverket tillsammans med Havs- och vattenmyndigheten, Jordbruksverket, Skogsstyrelsen och Boverket tagit fram, innehåller åtgärder som myndigheterna bedömer att Sverige behöver genomföra för att leva upp till de bindande målen i EU:s naturrestaureringsförordning, inklusive miljökonsekvensbeskrivning och konsekvensutredning. Förslaget redovisar vilka åtgärder som behövs för att nå förordningens mål till 2030. Ytterligare utredning behövs för att precisera åtgärder för att nå förordningens mål till 2040 och 2050.

Myndigheternas förslag innehåller åtgärder kopplade till olika ekosystem och livsmiljötyper. Förslaget omfattar åtgärder för skogsekosystem, jordbruksekosystem, våtmarker, limniska ekosystem, marina ekosystem, urbana ekosystem, vissa ytterligare land- och kustekosystem, samt för pollinatörer. Förslaget omfattar även övergripande åtgärder av tvärgående karaktär.

De föreslagna åtgärderna omfattar fysiska åtgärder, utredningsförslag, ersättningar, rådgivning, vägledning, områdesskydd och avsättningar samt regelförändringar. För att genomförandet i Sverige ska bli framgångsrikt behövs även ökad kunskap, bland annat om tillståndet för livsmiljötyper och livsmiljöer för arter, hur de utvecklas över tid och om effekter av olika åtgärder. Även kapaciteten att planera, genomföra och följa upp åtgärder behöver öka.¹²³

Ett genomförande av EU:s förordning om restaurering av natur förväntas bidra till måluppfyllelsen av *Ett rikt växt- och djurliv*. Hur stor effekt genomförandet

¹¹⁸ [En svensk strategi för biologisk mångfald och ekosystemtjänster](#) (regeringen.se)

¹¹⁹ [En svensk strategi för biologisk mångfald och ekosystemtjänster](#) (regeringen.se)

¹²⁰ [Online Reporting Tool](#) (cbd.int)

¹²¹ [EU-förordning för att restaurera natur](#) (naturvardsverket.se)

¹²² [Förslag till nationell restaureringsplan och författningsändringar till följd av EU-förordning om restaurering av natur](#) (naturvardsverket.se)

¹²³ Förslag till nationell restaureringsplan och författningsändringar till följd av EU-förordning om restaurering av natur, Redovisning av ett regeringsuppdrag, Skrivelse 2026-02-18, Naturvårdsverkets ärendenummer NV-07136-24.

får på miljöarbetet i Sverige, och på möjligheten att nå *Ett rikt växt- och djurliv*, avgörs av i vilken utsträckning, och i vilken takt, finansiering och implementering av åtgärder sker.

Nationell plan för omprövning av vattenkraftens miljövillkor

Fysisk påverkan i vattenmiljön är den främsta orsaken till att sjöar och vattendrag inte uppnår god status. Vattenkraften står för en stor del av denna påverkan, genom att utgöra vandringshinder för arter, och genom bland annat ändrade vattenflöden och minskad sedimenttransport. I juni 2020 beslutade regeringen om en nationell plan för omprövning av vattenkraftens miljövillkor¹²⁴. Syftet med planen är att omprövningarna av miljövillkoren ska leda till både största möjliga nytta för vattenmiljön och till en nationell effektiv tillgång till vattenkraftsel. Arbetet med att förse Sveriges vattenkraftverk med moderna miljövillkor beräknas ta omkring 20 år och förväntas i ett längre perspektiv påverka möjligheten att nå målen om biologisk mångfald i positiv riktning. För att förutsättningarna för arters livsmiljöer och spridningsvägar i vattenmiljöer ska förbättras är det viktigt att arbetet med omprövningarna av miljövillkoren fortsätter genomföras. Se även fördjupad utvärdering av *Levande sjöar och vattendrag*.

Planering och åtgärder för ekologisk funktionalitet

Tillämpning av ett landskapsperspektiv i planering av mark- och vattenanvändning är en nyckel till möjligheterna att skapa ekologisk funktionalitet och livskraftiga ekosystem. Tillgängliga planeringsunderlag och välfungerande processer för sektorsövergripande samhällsplanering, naturvårdsplanering och planering av mark- och vattenanvändning är viktiga förutsättningar.

Regionala och kommunala planeringsunderlag och processer är inte tillräckliga idag för att möta behoven. Långt ifrån alla kommuner har tillgång till planeringsunderlag för blå- och grönstruktur¹²⁵, och behov finns av fortsatt vägledning gällande bland annat grön- och friluftslivsplanering. Arbetet med regionala handlingsplaner för grön infrastruktur som genomförts genom länsstyrelserna har haft betydelse för arbetet i länen, men minskat i omfattning de senaste åren, och behov finns av att bland annat uppdatera befintliga underlag liksom att utveckla arbetet¹²⁶.

I myndigheternas förslag till nationell naturrestaureringsplan har flera åtgärder lyfts fram som på sikt kan stärka arbetet för ekologisk funktionalitet, exempelvis framtagande av planeringsunderlag avseende värdetrakter utifrån vetenskaplig förankring och på ett standardiserat sätt, karteringsinsatser för olika livsmiljötyper, satsning på *LONA ordinarie*, och utvecklad tillämpning av ekologisk kompensation¹²⁷.

¹²⁴ [Regeringens beslut och prövningsgrupper - Nationell plan för omprövning av vattenkraft - Arbeta i vatten, utsläpp till vatten och energiproduktion - Havs- och vattenmyndigheten](#) (havochvatten.se)

¹²⁵ Årlig uppföljning 2026 av etappmålet om integrering av stadsgrönska och ekosystemtjänster i urbana miljöer, [Årlig uppföljning av Sveriges nationella miljömål 2026](#) (naturvardsverket.se)

¹²⁶ Regional årlig uppföljning 2025 av Ett rikt växt- och djurliv. [Regional årlig uppföljning - Regional Utveckling och Samverkan i miljömålssystemet](#) (rus.se)

¹²⁷ Förslag till nationell restaureringsplan och författningsändringar till följd av EU-förordning om restaurering av natur, Redovisning av ett regeringsuppdrag, Skrivelse 2026-02-18, Naturvårdsverkets ärendenummer NV-07136-24.

Utöver uppdaterade kartunderlag och andra planeringsunderlag är vägledning och processer för samverkan viktiga för att underlätta arbetet. I många län finns stor erfarenhet och etablerade samverkansprocesser mellan länsstyrelser, kommuner, markägare, företag, myndigheter, organisationer och föreningar som kan tas tillvara i det regionala arbetet¹²⁸.

I regional årlig uppföljning 2025 av *Ett rikt växt- och djurliv* lyfter några länsstyrelser även att det finns behov av lagstiftning som beaktar ekologisk funktionalitet¹²⁹.

Åtgärder för att minska negativa effekter av klimatförändringarna

Den nationella klimat- och sårbarhetsanalysen från Nationella expertrådet för klimatanpassning som presenterades i juni 2026 lyfter fram höga och ökande risker för Sveriges ekosystem, med långsiktiga trender som kan ge irreversibla konsekvenser, samtidigt som genomförandet av riskreducerande åtgärder är lågt¹³⁰.

Insatser för att minska negativa effekter av klimatförändringarna på biologisk mångfald pågår i många län, även om riktade insatser genomförs i varierande grad, och behov finns av att stärka arbetet¹³¹.

Naturvårdsåtgärder med fokus på att bevara arter och upprätthålla funktionella och variationsrika livsmiljöer och en funktionell grön infrastruktur bidrar direkt till att stärka ekosystemens motståndskraft och motverka negativa effekter av klimatförändringarna. Ett stärkt naturvårdsarbete är därför av stor betydelse för att kunna möta de utmaningar som klimatförändringarna medför. Riktade klimatanpassningsåtgärder är också nödvändiga.

En väg till att stärka klimatanpassningsarbetet med avseende på natur-, kulturmiljö och friluftsliv är att stärka det sektorsövergripande arbetet och samordna dessa perspektiv tydligare med det klimatanpassningsarbete som rör andra samhällsfrågor, vilket tas upp av några länsstyrelser i den regionala årliga uppföljningen 2025 av *Ett rikt växt- och djurliv*¹³².

Kunskapen om och uppföljningen av klimatförändringarnas effekter på natur- och kulturmiljö behöver öka ytterligare för att förbättra förutsättningarna för ett effektivt åtgärdsarbete. Arbetet med att identifiera klimatrelaterade risker och förebygga negativa konsekvenser för natur- och kulturmiljö behöver fortsatt stärkas. Kunskapen om lämpliga klimatanpassningsåtgärder behöver utvecklas, och löpande implementeras i vägledningar och styrdokument.

2.3. Övrig påverkan

Möjligheten att nå *Ett rikt växt- och djurliv* påverkas av flera andra samhällsmål och intressen som både kan ge upphov till synergier och målkonflikter.

¹²⁸ Länsstyrelserna/RUS 2025, Rapport 2025:13, Grön infrastruktur (GI) och naturrestaurering. En sammanställning av resultat och erfarenheter från arbetet med grön infrastruktur till den nationella restaureringsplanen och framåt. [Grön infrastruktur och naturrestaurering - Regional Utveckling och Samverkan i miljömålssystemet](#) (rus.se)

¹²⁹ Regional årlig uppföljning 2025 av Ett rikt växt- och djurliv. [Regional årlig uppföljning - Regional Utveckling och Samverkan i miljömålssystemet](#) (rus.se)

¹³⁰ Nationell klimat- och sårbarhetsanalys (bilaga) (klimatanpassningsradet.se)

¹³¹ Regional årlig uppföljning 2025 av Ett rikt växt- och djurliv. [Regional årlig uppföljning - Regional Utveckling och Samverkan i miljömålssystemet](#) (rus.se)

¹³² Regional årlig uppföljning 2025 av Ett rikt växt- och djurliv. [Regional årlig uppföljning - Regional Utveckling och Samverkan i miljömålssystemet](#) (rus.se)

Andra samhällsintressen än miljön bidrar till att styrmedel och åtgärder implementeras som motverkar möjligheten att nå målen om biologisk mångfald. Ett aktuellt exempel på en förändring av styrmedel som motverkar möjligheten att nå *Ett rikt växt- och djurliv* är undantag för areella näringar från förbudsbestämmelser inom den nationella fridlysningen av växt- och djurarter, där förändringarna träder i kraft i november 2026¹³³. Ett annat exempel är den förändring för skogsbruket som innebär att tidsfristen mellan avverkningsanmälan och när avverkningen kan starta kortas ner från sex till tre veckor, som träder i kraft i januari 2027¹³⁴, och som bland annat kan innebära försämrade hänsyn i samband med avverkning.

2.4. Osäkerheter

Det finns svårigheter med att utvärdera eller bedöma olika enskilda styrmedels eller åtgärders effekter på miljötillståndet, dels för att uppföljning och utvärdering av effekter i många fall saknas, dels för att många olika faktorer påverkar hur miljötillståndet utvecklas som helhet. Många olika insatser behöver genomföras för att miljötillståndet samlat ska förbättras på nationell, regional och kommunal nivå. Det saknas också kunskap om hur olika insatser samverkar. Målkonflikter med andra samhällsintressen, och styrmedel som verkar i en annan riktning, är andra aspekter som påverkar utfallet.

Brist på indikatorer och mätetal för olika aspekter av tillståndet för biologisk mångfald är en annan utmaning, även avseende olika geografiska skalor.

2.5. Bedömning av preciseringarna – sammanfattande gapanalys

Vår samlade bedömning av möjligheten att nå de olika preciseringarna inom *Ett rikt växt- och djurliv* till 2030 sammanfattas nedan, samt i tabell 1 (se bilaga).

Vid bedömningen har utgångspunkten varit om ny redovisad kunskap föranleder en förändrad bedömning jämfört med den senaste fördjupade utvärderingen 2023.

När det gäller rådighet över utvecklingen för de olika preciseringarna är den nationella rådigheten över insatser och åtgärder avseende mark- och vattenanvändning betydande. Rådighet över planeringsfrågor finns på kommunal nivå. Beroenden finns dock till processer både i närområdet och internationellt. Utbredningen av livsmiljöer för arter följer inte nationsgränser och förutsättningarna för biologisk mångfald är därför beroende av utvecklingen i såväl vårt närområde som globalt. Flyttande arter som har en del av sin livscykel i Sverige är ett exempel, främmande arter som introduceras i Sverige och riskerar att bli invasiva är ett annat exempel. Åtgärder för att begränsa klimatförändringarna och andra globala miljöproblem behöver hanteras såväl nationellt som internationellt.

Gynnsam bevarandestatus och genetisk variation

Bevarandestatusen för i Sverige naturligt förekommande naturtyper och arter är gynnsam och för hotade arter har statusen förbättrats samt att tillräcklig genetisk variation är bibehållen inom och mellan populationer.

¹³³ Nationell fridlysning – beslut om ändrade bestämmelser och ny artlista - Regeringen.se (regeringen.se)

¹³⁴ Ett tydligt regelverk för aktivt skogsbruk (Betänkande 2025/26: MJU29 Miljö- och jordbruksutskottet) | Sveriges riksdag (riksdagen.se)

Vi bedömer sammantaget att preciseringen inte kommer att uppnås till år 2030 med befintliga och beslutade styrmedel och åtgärder.

Resultat från nya bedömningar av tillståndet för biologisk mångfald i Sverige¹³⁵ visar att situationen är fortsatt allvarlig för många av Sveriges arter och livsmiljöer.

I Sveriges rapportering till EU 2025 om tillståndet för de livsmiljötyper som listas i art- och habitatdirektivet bedöms endast 20 procent ha gynnsam bevarandestatus i hela landet¹³⁶.

Av drygt 23 000 arter som bedömts inom arbetet med en ny rödlista för Sverige 2025 är cirka 23 procent rödlistade, vilket är en högre andel än tidigare och tyder på en negativ utveckling¹³⁷. Rödlisteindex¹³⁸ för samtliga bedömda arter visar att förlusten av artmångfald fortgår i ungefär samma hastighet som vid den förra bedömningen 2020¹³⁹.

Underlag till indikatorer för genetisk variation som tagits fram inför Sveriges rapportering till CBD 2026 visar att en stor andel av populationerna i de undersökta artgrupperna är för små för att upprätthålla tillräcklig genetisk variation över tid¹⁴⁰.

Avståndet till att nå miljötillståndet som preciseringen beskriver är stort, och det behövs omfattande insatser och lång tid för att arter och ekosystem ska återhämta sig. Insatta åtgärder har inte varit tillräckliga för att hejda förlusten av biologisk mångfald och de styrmedel som finns på plats är inte tillräckliga.

Påverkan av klimatförändringar

Den av klimatscenarier utpekade förhöjda risken för utdöende har minskat för de arter och naturtyper som löper störst risk att påverkas negativt av klimatförändringar.

Vi bedömer sammantaget att preciseringen inte kommer att uppnås till år 2030 med befintliga och beslutade styrmedel och åtgärder.

Klimatförändringarna förväntas leda till betydande förändringar för Sveriges biologiska mångfald, för såväl terrestra som akvatiska miljöer¹⁴¹. Underlaget till den nya rödlistan för Sverige visar att klimatförändringarna har ökat i betydelse genom att värmegynnade arter expanderar och köldtåliga arter minskar,

¹³⁵ Rapportering 2025 enligt artikel 17 i art- och habitatdirektivet: [Rapportering av status för arter och livsmiljötyper](#) (naturvardsverket.se); Rödlista 2025: [Rödlistning](#) (slu.se); Rapportering 2025 enligt artikel 12 i fågeldirektivet: [Rapportering av tillståndet hos fågelpopulationerna](#) (naturvardsverket.se)

¹³⁶ [Bevarandestatus för livsmiljötyper - Sveriges miljömål](#) (sverigesmiljomal.se)

¹³⁷ SLU Artdatabanken 2026. Rödlistade arter i Sverige 2025. [Rödlistade arter i Sverige 2025 - Swedish University of Agricultural Sciences](#) (slu.se)

¹³⁸ Rödlisteindex (RLI) är ett internationellt vedertaget index som tas fram i samband med bedömningarna för en ny rödlista. Indexet ger en överblick över situationen för de rödlistade arterna och underlag för bedömning av om situationen förändras över tid. Rödlistan är en sammanställning över enskilda arters utdöenderisk, där bedömningarna görs utifrån kriterier som utvecklats av den internationella naturvårdsunionen (IUCN).

¹³⁹ SLU Artdatabanken 2026. Rödlistade arter i Sverige 2025. [Rödlistade arter i Sverige 2025 - Swedish University of Agricultural Sciences](#) (slu.se)

¹⁴⁰ Naturvårdsverket 2026. Report 7219. [Monitoring genetic diversity in Sweden with new indicators for the CBD Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework](#) (naturvardsverket.diva-portal.org)

¹⁴¹ Naturvårdsverket 2025. Rapport 7179. Klimatets effekter på biologisk mångfald i Sverige.

samtidigt som extremväder drabbar många arter¹⁴². Klimatförändringarna bedöms ha stor negativ effekt på cirka 200 arter, främst i fjällmiljöer¹⁴³.

Avståndet till att nå miljötillståndet som preciseringen beskriver är stort, och det behövs omfattande och stärkta insatser för att begränsa klimatförändringarna, stärka ekosystemens motståndskraft och motverka negativa effekter för Sveriges naturmiljö.

Ekosystemtjänster och resiliens

Ekosystemen har förmåga att klara av störningar samt anpassa sig till förändringar, som ett ändrat klimat, så att de kan fortsätta leverera ekosystemtjänster och bidra till att motverka klimatförändringen och dess effekter.

Vi bedömer sammantaget att preciseringen inte kommer att uppnås till år 2030 med befintliga och beslutade styrmedel och åtgärder.

Resultat från nya bedömningar av tillståndet för biologisk mångfald i Sverige¹⁴⁴ visar att situationen är fortsatt allvarlig för många av Sveriges arter och livsmiljöer. Ekosystemens förmåga att klara av störningar är starkt kopplad till en god status för biologisk mångfald för möjligheter till anpassning och till att upprätthålla funktioner och processer vid olika störningar. Biologisk mångfald och fungerande ekosystem är en grundläggande förutsättning för ekosystemtjänsterna.

Det saknas samlad information om ekosystemtjänsternas tillstånd och utveckling över tid. Tillståndet varierar mellan olika ekosystemtjänster och naturmiljöer.

I skoglig miljö har exempelvis produktion av virkesråvara och bioenergi bedömts ha god status, medan bland annat vattenreglering och naturlig skadedjurskontroll bedömts ha måttlig eller otillräcklig status¹⁴⁵. Ett annat exempel är marin miljö där det framför allt är ekosystemtjänster kopplade till födovävsdynamik, habitat, livsmedel och råvaror som har dålig status¹⁴⁶.

Avståndet till att nå miljötillståndet som preciseringen beskriver är stort, och det behövs omfattande insatser för att stärka och upprätthålla ekosystemens motståndskraft.

Grön infrastruktur

Det finns en fungerande grön infrastruktur, som upprätthålls genom en kombination av skydd, återställande och hållbart nyttjande inom sektorer, så att fragmentering av populationer och livsmiljöer inte sker och den biologiska mångfalden i landskapet bevaras.

¹⁴² SLU Artdatabanken 2026. Rödlistade arter i Sverige 2025. [Rödlistade arter i Sverige 2025 - Swedish University of Agricultural Sciences \(slu.se\)](#)

¹⁴³ SLU Artdatabanken 2026. Rödlistade arter i Sverige 2025. [Rödlistade arter i Sverige 2025 - Swedish University of Agricultural Sciences \(slu.se\)](#)

¹⁴⁴ Rapportering 2025 enligt artikel 17 i art- och habitatdirektivet [Rapportering av status för arter och livsmiljötyper](#) (naturvardsverket.se); Rödlista 2025 [Rödlistning](#) (slu.se); Rapportering 2025 enligt artikel 12 i fågeldirektivet: [Rapportering av tillståndet hos fågelpopulationerna](#) (naturvardsverket.se)

¹⁴⁵ [rapport-201713-skogens-ekosystemtjanster---status-och-paverkan.pdf](#) (skogsstyrelsen.se)

¹⁴⁶ Havs- och vattenmyndigheten, 2015. Ekosystemtjänster från svenska hav. Status och påverkansfaktorer. Rapport 2015:12. [rapport-2015-12-ekosystemtjanster-i-svenska-hav.pdf](#) (havochvatten.se)

Vi bedömer sammantaget att preciseringen inte kommer att uppnås till år 2030 med befintliga och beslutade styrmedel och åtgärder.

Resultat från nya bedömningar av tillståndet för biologisk mångfald i Sverige¹⁴⁷ visar att situationen är fortsatt allvarlig för många av Sveriges arter och livsmiljöer. Möjligheten för arter att kunna sprida sig i landskapet och hitta lämpliga livsmiljöer är avgörande för en god status för biologisk mångfald och livskraftiga ekosystem.

Avståndet till att nå miljötillståndet som preciseringen beskriver är stort. De åtgärder som genomförs och som bidrar till att skapa en funktionell grön infrastruktur i landskapet är inte tillräckliga. Åtgärderna omfattar såväl genomförande av naturvårdsåtgärder som skydd, restaurering och skötsel av natur, som tillämpning av ett landskapsekologiskt perspektiv i samhällsplanering och annan planering av mark- och vattenanvändning. Insatser för stärkt natur- och kulturmiljöhänsyn vid mark- och vattenanvändning och hållbart nyttjande av naturresurser omfattas också av preciseringen.

Genetiskt modifierade organismer

Genetiskt modifierade organismer som kan hota den biologiska mångfalden är inte introducerade.

Preciseringen bedöms idag som uppnådd och vi bedömer att situationen kommer att vara densamma 2030 utifrån befintliga och beslutade styrmedel och åtgärder.

Genetiskt modifierade organismer bedöms inte utgöra ett hot mot naturmiljön då användningen är hårt reglerad inom EU. Nuvarande lagstiftning tillåter inte avsiktligt utsläppande av genetiskt modifierade organismer i miljön utan att omfattande riskbedömningar genomförs, och bedömningen är därför att dessa inte utgör ett hot mot vilda växter, djur eller livsmiljöer.

Främmande arter och genotyper

Främmande arter och genotyper hotar inte den biologiska mångfalden.

Vi bedömer sammantaget att preciseringen inte kommer att uppnås till år 2030 med befintliga och beslutade styrmedel och åtgärder.

Främmande arter som utgör ett hot mot biologisk mångfald i Sverige finns i miljön, och nya arter upptäcks löpande¹⁴⁸. Klimatförändringarna förväntas medföra ökande problem med spridning av invasiva främmande arter i Sverige¹⁴⁹. Det saknas kunskap om effektiva metoder för bekämpning av många arter, inte minst i akvatisk miljö¹⁵⁰.

Styrmedel och hanteringsåtgärder finns till viss del på plats men är inte tillräckliga för att målet ska nås till 2030.

Biologiskt kulturarv

¹⁴⁷ Rapportering 2025 enligt artikel 17 i art- och habitatdirektivet: [Rapportering av status för arter och livsmiljötyper](#) (naturvardsverket.se); Rödlista 2025: [Rödlistning](#) (slu.se); Rapportering 2025 enligt artikel 12 i fågeldirektivet: [Rapportering av tillståndet hos fågelpopulationerna](#) (naturvardsverket.se)

¹⁴⁸ [Invasiva främmande arter – djur och växter](#) (naturvardsverket.se)

¹⁴⁹ Naturvårdsverket 2025. Rapport 7179. Klimatets effekter på biologisk mångfald i Sverige.

¹⁵⁰ [Bekämpningsmetoder - Arter och livsmiljöer - Havs- och vattenmyndigheten](#) (havochvatten.se)

Det biologiska kulturarvet är förvaltats så att viktiga natur- och kulturvärden är bevarade och förutsättningar finns för ett fortsatt bevarande och utveckling av värdena.

Vi bedömer sammantaget att preciseringen inte kommer att uppnås till år 2030 med befintliga och beslutade styrmedel och åtgärder.

Resultat från nya bedömningar av tillståndet för biologisk mångfald i Sverige¹⁵¹ visar att situationen är fortsatt allvarlig för många arter och livsmiljöer i Sverige som gynnas av eller är beroende av hävd, framför allt kopplat till brukande av gräsmarksmiljöer som slåtter- och betesmarker. Betesgynnade miljöer i fjällen påverkas bland annat av renskötselns förutsättningar.

Genetisk mångfald hos domesticerade arter följs upp inom miljö kvalitetsmålet *Ett rikt odlingslandskap*, under preciseringen om växt- och husdjursgenetiska resurser, där målen om växtgenetiska resurser bedöms kunna nås till 2030 men inte målen om husdjursgenetiska resurser¹⁵².

Sammantaget är avståndet stort till att nå det miljö tillstånd som preciseringen beskriver. Det behövs omfattande insatser för att hejda den pågående förlusten av hävdberoende biologisk mångfald, och de styrmedel som finns på plats är inte tillräckliga.

Tätortsnära natur

Tätortsnära natur som är värdefull för friluftslivet, kulturmiljön och den biologiska mångfalden värnas och bibehålls samt är tillgänglig för människan.

Vi bedömer sammantaget att preciseringen inte kommer att uppnås till 2030 med befintliga och beslutade styrmedel och åtgärder.

Många kommuner arbetar aktivt med att bevara och utveckla tätortsnära natur¹⁵³. Drygt hälften av kommunerna har tillgång till planeringsunderlag för blå- och grönstruktur för hela eller en del av kommunen¹⁵⁴. Andelen kommuner som har tillgång till en friluftsplan är lägre, cirka en tredjedel¹⁵⁵.

Underlag saknas för att bedöma hur regionala handlingsplaner för grön infrastruktur får genomslag i kommunernas arbete. Det saknas också samlad information om i vilken utsträckning tätortsnära natur undantas från exploatering i kommunernas översiktsplaner.

Arealen skyddad natur i kommunala naturreservat har ökat de senaste åren, under 2023–2025 tillkom cirka 2 300 hektar¹⁵⁶. De flesta kommunala

¹⁵¹ Rapportering 2025 enligt artikel 17 i art- och habitatdirektivet: [Rapportering av status för arter och livsmiljötyper](#) (naturvardsverket.se); Röddlista 2025: [Rödlistning](#) (slu.se)

¹⁵² Jordbruksverket 2026, underlag till fördjupad utvärdering av Ett rikt odlingslandskap

¹⁵³ Årlig uppföljning 2026 av Ett rikt växt- och djurliv, undersökningen Sveriges friluftskommun [Sveriges friluftskommun 2025](#) (naturvardsverket.se); Årlig uppföljning 2026 av etappmålet om integrering av stadsgrönska och ekosystemtjänster i urbana miljöer, Årlig uppföljning av Sveriges nationella miljömål 2026

¹⁵⁴ Årlig uppföljning 2026 av etappmålet om integrering av stadsgrönska och ekosystemtjänster i urbana miljöer, [Årlig uppföljning av Sveriges nationella miljömål 2026](#) (naturvardsverket.se)

¹⁵⁵ Sveriges friluftskommun 2025. [Sveriges friluftskommun](#) (naturvardsverket.se)

¹⁵⁶ Naturvårdsverket 2026. Rapport 7201. Återrapportering av medelsanvändning och resultat för skydd av och åtgärder för värdefull natur 2023–2025.

naturreservat ligger tätortsnära, och en stor andel har som syfte att tillgodose behov av friluftsliv¹⁵⁷.

Andelen av befolkningen i Sverige som bor med närhet till skyddad natur har varit relativt oförändrad de senaste åren, men visar en positiv trend i ett längre perspektiv. Det finns dock stora regionala skillnader i hur stor andelen är.¹⁵⁸

Arealen grönyta i urbana miljöer har tidigare visat en negativ trend¹⁵⁹, vilken bedöms kvarstå bland annat på grund av genomförande av beslutade detaljplaner.

EU:s förordning för restaurering av natur förväntas bidra i positiv riktning till måluppfyllelsen men effekterna är svårbedömda och beroende av i vilken utsträckning åtgärder kommer att implementeras.

Sammantaget behöver insatserna för den tätortsnära naturen stärkas inom såväl kommunal planering som genom åtgärder för natur- och kulturmiljövård och friluftsliv för att målet ska nås.

2.6. Andra aspekter av målet

Miljökvalitetsmålet *Ett rikt växt- och djurliv* har beroenden till ett antal andra miljökvalitetsmål, framför allt de andra landskapsanknutna målen: *Levande skogar*, *Ett rikt odlingslandskap*, *Myllrande våtmarker*, *Levande sjöar och vattendrag*, *Hav i balans samt levande kust och skärgård* och *Storslagen fjällmiljö*. Andra aspekter av målet och påverkan på biologisk mångfald omfattas också av andra miljökvalitetsmål som *Begränsad klimatpåverkan*, *God bebyggd miljö*, *Giftfri miljö*, *Ingen övergödning*, *Frisk luft*, *Bara naturlig försurning* och *Grundvatten av god kvalitet*.

3. Bedömning av måluppfyllelse – när vi miljökvalitetsmålet?

Den samlade bedömningen är att miljökvaliteten eller det tillstånd som miljökvalitetsmålet beskriver inte kommer att uppnås till år 2030 med befintliga och beslutade styrmedel och åtgärder.

De preciseringar vi bedömer har störst betydelse för möjligheten att nå miljökvalitetsmålet som helhet, och där vi även ser de största utmaningarna med att få tillräckliga styrmedel och åtgärder på plats, är preciseringarna om gynnsam bevarandestatus och genetisk variation, påverkan av klimatförändringar, ekosystemtjänster och resiliens, grön infrastruktur och biologiskt kulturarv.

Bedömning med motiv för var och en av miljökvalitetsmålets preciseringar framgår i avsnitt 2.5 *Bedömning av preciseringarna – sammanfattande gapanalys* ovan.

4. Prognos för utveckling – hur långt räcker åtgärdsarbetet?

4.1. Utvecklingen av miljötillståndet till 2030

¹⁵⁷ Naturvårdsverket 2026. Årlig uppföljning av Sveriges nationella miljömål 2026, Skrivelse 2026-03-31, ärendenummer NV-25-045685. Uppföljning av Ett rikt växt- och djurliv.

¹⁵⁸ Indikatorn [Tillgång till service och grönska - Sveriges miljömål](#) (sverigesmiljomal.se)

¹⁵⁹ [Tätortsnära natur](#) (scb.se) SCB – Tätortsnära natur. En studie om statistik avseende natur i och omkring tätorter; Förslag till nationell restaureringsplan och författningsändringar till följd av EU-förordning om restaurering av natur, Redovisning av ett regeringsuppdrag, Skrivelse 2026-02-18, Naturvårdsverkets ärendenummer NV-07136-24.

Den samlade bedömningen är att utvecklingen av det miljötillstånd som *Ett rikt växt- och djurliv* beskriver fortsätter att vara negativ.

Förlusten av biologisk mångfald i Sverige fortgår och de insatser som genomförs är inte tillräckliga för att vända trenden till 2030.

4.2. Utvecklingen av miljötillståndet på längre sikt, efter 2030

Utvecklingen av miljötillståndet på längre sikt är möjlig att påverka med kraftfulla och väl riktade styrmedel och åtgärder. Hur miljötillståndet utvecklas är beroende av hur miljöarbetet styrs och utvecklas såväl i Sverige som inom EU och internationellt. Samhällsutvecklingen i stort, och hur avvägningar mellan olika samhällsintressen hanteras, med både synergier och målkonflikter, har också betydelse för hur miljötillståndet utvecklas på längre sikt.

Klimatförändringarna innebär förändrade förutsättningar för biologisk mångfald och ekosystem. Utvecklingen på längre sikt beror av såväl kraftfulla åtgärder för att begränsa klimatförändringen globalt som riktade åtgärder för att anpassa samhället och de insatser för biologisk mångfald som genomförs i Sverige.

Processer för återhämtning av ekosystemen tar lång tid. För att förbättra situationen för biologisk mångfald i Sverige och uppnå ett långsiktigt hållbart nyttjande av naturen krävs uthållighet, och omfattande insatser inom olika samhällssektorer.

5. Behov av ändrad styrning – vad krävs för att målet ska nås?

Omfattande insatser under lång tid krävs för att nå det miljötillstånd som *Ett rikt växt- och djurliv* beskriver. Många pågående insatser behöver fortsätta, och även skalas upp, för att vända den negativa trenden för biologisk mångfald i Sverige. Nya insatser behöver komma på plats. En ökad, långsiktig och stabil finansiering av insatser är en viktig förutsättning.

För att förbättra situationen för biologisk mångfald och ekosystem krävs storskaliga förändringar på landskapsnivå. Nyttjandet av naturresurser behöver bli hållbart ur ett ekologiskt perspektiv. Natur- och kulturmiljöhänsynen vid mark- och vattenanvändning behöver stärkas. Skydd, skötsel och restaurering av naturmiljöer behöver öka i omfattning. Ekologisk funktionalitet i landskapet behöver beaktas vid planering av mark- och vattenanvändning.

Sektorsövergripande arbete behöver stärkas, inte minst i frågor som rör planering och klimatanpassning.

Perspektiv kring biologisk mångfald behöver stärkas och integreras tydligare i fler samhällssektorer och verksamheter.

Miljöövervakning och uppföljning av åtgärders effekter behöver vidareutvecklas som grund för bedömning av miljötillståndet samt planering och prioritering av åtgärder. Det behövs även utveckling av nationella geografiska underlag och system för tillgängliggörande av data och andra underlag¹⁶⁰.

I fördjupad utvärdering av flera av Sveriges andra miljökvalitetsmål beskrivs miljötillstånd och behov av insatser för att vi ska kunna nå målen om biologisk

¹⁶⁰ Förslag till nationell restaureringsplan och författningsändringar till följd av EU-förordning om restaurering av natur (naturvardsverket.se); RU NRF Bilaga 6.11 Övervakning (naturvardsverket.se)

regeringen i februari 2026¹⁶⁵, samt kompletterande förslag om arters livsmiljöer som lämnats till regeringen i juni 2026¹⁶⁶.

Insatser för en hållbar mark- och vattenanvändning

Ett hållbart nyttjande av naturen innebär att vi brukar och använder naturens resurser på ett sätt som säkerställer att arter och ekosystem kan fortleva långsiktigt. Alla samhällssektorer behöver se till att användningen av mark, vatten och naturresurser sker på ett långsiktigt hållbart sätt, med hänsyn till ekologiska, sociala och kulturella värden som tillgodoser såväl människans som naturens behov.¹⁶⁷

Styrning behöver därför fortsätta utvecklas och implementeras brett i samhället och i förvaltningen av svensk natur. Ekosystemansatsen¹⁶⁸ kan vara vägledande.

Planering och åtgärder för ekologisk funktionalitet

Tillämpning av ett landskapsperspektiv i planering av mark- och vattenanvändning är en nyckel till möjligheterna att skapa ekologisk funktionalitet och livskraftiga ekosystem. Tillgängliga planeringsunderlag och välfungerande processer för sektorsövergripande samhällsplanering, naturvårdsplanering och planering av mark- och vattenanvändning är viktiga förutsättningar på nationell, regional och kommunal nivå.

Det finns behov av att utveckla arbetet med grön infrastruktur på såväl nationell som regional nivå. Det avser bland annat behov av att uppdatera och utveckla kartunderlag och andra planeringsunderlag, liksom vägledning och processer för samverkan. Behov av att tillse att det finns lagstiftning som beaktar ekologisk funktionalitet har lyfts i regional årlig uppföljning 2025 av *Ett rikt växt- och djurliv*¹⁶⁹.

Åtgärder för att motverka och minska negativa effekter av klimatförändringarna

Klimatförändringarna innebär förändrade förutsättningar för biologisk mångfald och ekosystem i Sverige. För att motverka och minska negativa effekter behövs kraftfulla åtgärder för att begränsa klimatförändringen globalt, liksom stärkta och riktade åtgärder för att anpassa samhället och de insatser för biologisk mångfald som genomförs i Sverige.

Ett stärkt naturvårdsarbete med fokus på att bevara arter och upprätthålla funktionella och variationsrika livsmiljöer och en funktionell grön infrastruktur är av stor betydelse för att kunna möta de utmaningar som klimatförändringarna medför.

Kunskapen om och uppföljningen av klimatförändringarnas effekter på natur- och kulturmiljö behöver stärkas för att förbättra förutsättningarna för ett effektivt åtgärdsarbete. Arbetet med att identifiera klimatrelaterade risker och förebygga negativa konsekvenser för natur- och kulturmiljö behöver fortsatt stärkas. Kunskapen om lämpliga klimatanpassningsåtgärder behöver utvecklas, och

¹⁶⁵ [Förslag till nationell restaureringsplan och författningsändringar till följd av EU-förordning om restaurering av natur \(naturvardsverket.se\)](#)

¹⁶⁶ [Livsmiljöer för flera arter behöver stärkas \(naturvardsverket.se\)](#)

¹⁶⁷ [Mark- och vattenanvändning \(naturvardsverket.se\)](#)

¹⁶⁸ [Ekosystemansatsen – att bevara och hållbart nyttja naturresurser \(naturvardsverket.se\)](#)

¹⁶⁹ [Regional årlig uppföljning - Regional Utveckling och Samverkan i miljömålssystemet \(rus.se\)](#)

löpande implementeras i vägledningar och styrdokument, till exempel avseende arbetet med förvaltning av skyddad natur.

I regional årlig uppföljning 2025 av *Ett rikt växt- och djurliv* lyfts behov av tydligare styrning, konkreta uppdrag och finansiering för att hantera utmaningar kopplade till klimatförändringarnas effekter på biologisk mångfald, kulturmiljö och friluftsliv. Likaså lyfts behovet av att stärka det sektorsövergripande arbetet och att tydligare samordna klimatanpassningsarbetet som avser natur-, kulturmiljö och friluftsliv med det klimatanpassningsarbete som rör andra samhällsfrågor¹⁷⁰.

¹⁷⁰ Regional årlig uppföljning - Regional Utveckling och Samverkan i miljömålssystemet (rus.se)

Bilaga – tabell sammanfattande gapanalys

Tabell 1. Sammanfattande gapanalys. Tabellen sammanfattar kort bedömningen av miljökvalitetsmålets preciseringar. En precisering bedöms som möjlig att nå om antingen tillståndet i miljön kan nås till 2030, eller om beslutade styrmedel leder till att tillräckliga åtgärder genomförs till 2030 för att på sikt nå miljökvaliteten.

Miljötillstånd				Rådighet	Förutsättningar			
Precisering Centralt uppföljningsmått	Preciseringens bidragande andel till mål- uppfyllelsen	Nivå som behöver nås	Aktuell situation/ nivån som är nådd idag	Rådighet över preciseringens utveckling	Måluppfyllelse 2030 per precisering om styrmedel och åtgärder är på plats och fungerar som tänkt	Bedömning av effekt av styrmedel på plats till 2030	Bedömning av effekt av åtgärder på plats till 2030	Bedömning som helhet
Gynnsam bevarandestatus och genetisk variation	Hög			Nationell rådighet över åtgärder bl.a. avseende mark- och vattenanvändning; beroenden finns till processer i närområdet och internationellt	Låg	Ej tillräcklig	Ej tillräcklig	Nej
Bevarandestatus för livsmiljötyper och arter i art- och habitatdirektivet		Gynnsam bevarandestatus hos livsmiljötyper och arter	Låg andel (20%) livsmiljötyper med gynnsam bevarande- status i hela landet; många av arterna har inte gynnsam bevarandestatus					
Rödlistade arter, index		Index visar att fortsatt förlust av arter inte sker	Förlusten av artmångfald fortgår i ungefär samma hastighet som tidigare					
Genetisk variation, indikatorer		Indikatorer visar att genetisk variation är tillräcklig för långsiktigt bevarande	Stor andel populationer med för liten storlek för att upprätthålla genetisk variation över tid					
Hållbart nyttjande		Tillräcklig hänsyn i nyttjandet för att uppnå målen	Ej tillräcklig hänsyn					

Påverkan av klimatförändringar	Medel			Nationell rådighet över åtgärder bl.a. avseende mark- och vattenanvändning; klimatförändringen behöver även hanteras internationellt	Låg	Ej tillräcklig	Ej tillräcklig	Nej
Bevarandestatus för livsmiljötyper och arter i art- och habitatdirektivet		Förbättrad bevarandestatus för livsmiljötyper och arter som påverkas negativt av klimatförändringar	Samlad information saknas					
Rödlistade arter		Arter som påverkas negativt av klimatförändringar är inte hotade	Stor negativ effekt av klimatförändringarna på cirka 200 arter, främst i fjällmiljöer					
Hållbart nyttjande		Tillräcklig hänsyn i nyttjandet för att uppnå målen	Ej tillräcklig hänsyn					
Ekosystemtjänster och resiliens	Hög			Nationell rådighet över åtgärder bl.a. avseende mark- och vattenanvändning; beroenden finns till processer i närområdet och internationellt	Låg	Ej tillräcklig	Ej tillräcklig	Nej
Bevarandestatus för livsmiljötyper och arter i art- och habitatdirektivet		Gynnsam bevarandestatus hos livsmiljötyper och arter	Låg andel (20%) livsmiljötyper med gynnsam bevarandestatus i hela landet; många av arterna har inte gynnsam bevarandestatus					
Rödlistade arter, index		Index visar att fortsatt förlust av arter inte sker	Förlusten av artmångfald fortgår i					

			ungefär samma hastighet som tidigare					
Ekosystemtjänster		Ekosystemen levererar en mångfald av ekosystemtjänster	Samlad information saknas, tillståndet varierar mellan olika ekosystemtjänster och naturmiljöer					
Hållbart nyttjande		Tillräcklig hänsyn i nyttjandet för att uppnå målen	Ej tillräcklig hänsyn					
Grön infrastruktur	Hög			Nationell rådighet över åtgärder bl.a. avseende mark- och vattenanvändning; beroenden finns till processer i närområdet och internationellt	Låg	Ej tillräcklig	Ej tillräcklig	Nej
Bevarandestatus för livsmiljötyper och arter i art- och habitatdirektivet		Gynnsam bevarandestatus hos livsmiljötyper och arter	Låg andel (20%) livsmiljötyper med gynnsam bevarandestatus i hela landet; många av arterna har inte gynnsam bevarandestatus					
Rödlistade arter, index		Index visar att fortsatt förlust av arter inte sker	Förlusten av artmångfald fortgår i ungefär samma hastighet som tidigare					
Planeringsunderlag för grön infrastruktur		Planeringsunderlag som möjliggör hänsyn till ekologisk funktionalitet i naturvård och samhällsplanering finns tillgängliga	De flesta länsstyrelser har en regional handlingsplan för grön infrastruktur i någon form men behov av uppdatering och utveckling finns					
Landskapsekologiskt perspektiv i genomförande		Landskapsekologiskt perspektiv tillämpas	Kunskaps- och planeringsunderlag används i					

		i naturvård och samhällsplanering	naturvårdsarbete och samhällsplanering; underlag för att bedöma genomslag saknas					
Hållbart nyttjande		Tillräcklig hänsyn i nyttjandet för att uppnå målen	Ej tillräcklig hänsyn					
Genetiskt modifierade organismer	Låg			Nationell rådighet; EU-regelverk	Hög	Tillräcklig	Tillräcklig	Ja
Avsiktlig och oavsiktlig introduktion		Noggranna riskvärderingar samt uppföljning och kontroll	Lagstiftning är på plats och har avsedd effekt					
Främmande arter och genotyper	Medel			Nationell rådighet över åtgärder; beroenden finns till processer i närområdet och internationellt	Låg	Ej tillräcklig	Ej tillräcklig	Nej
Förekomst och spridning av främmande arter och genotyper som kan hota biologisk mångfald		Befintliga främmande arter och genotyper förvaltas så att de inte hotar biologisk mångfald; introduktion och spridning av nya arter sker inte	Främmande arter som utgör ett hot finns och sprids i miljön; nya arter upptäcks löpande					
Biologiskt kulturarv	Hög			Nationell rådighet över åtgärder bl.a. avseende markanvändning; beroenden finns till processer i närområdet och internationellt	Låg	Ej tillräcklig	Ej tillräcklig	Nej

Bevarandestatus för livsmiljötyper och arter i art- och habitatdirektivet		Gynnsam bevarandestatus hos hävdgynnade livsmiljötyper och arter	Låg andel hävdgynnade livsmiljötyper med gynnsam bevarandestatus					
Rödlistade arter		Arter som gynnas av eller är beroende av hävd är inte hotade	Igenväxning av öppna gräsmarksmiljöer och upphörd hävd är viktiga negativa påverkansfaktorer för många rödlistade arter					
Genetisk mångfald hos domesticerade arter		Se miljö kvalitetsmålet <i>Ett rikt odlingslandskap</i>	Se miljö kvalitetsmålet <i>Ett rikt odlingslandskap</i>					
Tätortsnära natur	Medel			Nationell rådighet över åtgärder; kommunal rådighet över planeringsfrågor	Låg	Ej tillräcklig	Ej tillräcklig	Nej
Kommunala planeringsunderlag		Kommunerna har planeringsunderlag för grönstruktur och friluftsliv	Drygt hälften av kommunerna har tillgång till planeringsunderlag för blå- och grönstruktur; en tredjedel av kommunerna har en friluftslivsplan; underlag för att bedöma genomslag av regionala handlingsplaner för grön infrastruktur saknas					
Exploatering		Tätortsnära natur undantas från exploatering	Samlad information saknas					
Gröna ytor i urban miljö		Areal gröna ytor inom tätbebyggt område ökar	Areal grönyta i urban miljö har en negativ trend					

Tätortsnära skyddad natur		Areal ökar	Areal skyddad natur i kommunala naturreservat har ökat de senaste åren					
Tillgänglighet till tätortsnära natur		Tillgänglighet ökar	Andelen av befolkningen i Sverige som bor med närhet till skyddad natur visar en positiv trend i ett 10-årsperspektiv					
Hänsyn i nyttjandet av naturen		Tillräcklig hänsyn i nyttjandet för att uppnå målen	Ej tillräcklig hänsyn					